

JUNI 2023
Bachelorprojekt
Roskilde Universitet

EU I ENERGIKRISE:

En neoklassisk realistisk og liberal intergovernmentalistisk analyse af Frankrig og Tysklands nationale interesser

Skrevet af

Emma Laura Vilhelmsen (71066)

Eva Nylander Thomsen (71236)

Huemac Ricardo Martinez Vest (71082)

Jakob Eilsø Toft Nielsen (71559)

Nikolaj Lose (71704)

Vejleder: **Michael Friederich Kluth**

Antal anslag: 138.582

Abstract

The Élysée Treaty of 1963 established a close and unprecedented alliance between Paris and Berlin. The Franco-German axis has since then been decisive in shaping Europe as we know it. This paper seeks to examine how the national conditions of France and Germany affect their positioning within energy and supply policy in the EU. This is done through a case study of France and Germany. The theoretical framework is neoclassical realism and liberal intergovernmentalism. These theories in interaction with each other makes it possible to explain both how national conditions are instrumental in shaping the country's political outcome, and how national preferences have influence at the intergovernmental and supranational level. It can be concluded that Germany's dependence on Russia means that their national preferences deal with securing energy supply while achieving a competitive restructuring of the energy sector. Whereas France's national preferences are rooted in nuclear energy. It therefore applies to both countries that their national conditions and the countries' influential industries have a significant impact on their positioning within energy and supply policy in the EU.

Indholdsfortegnelse

<i>Problemfelt</i>	5
<i>Begrebsafklaring</i>	7
<i>Videnskabsteori</i>	8
<i>Teoriafsnit</i>	9
Neoklassisk realisme	9
Operationalisering af neoklassisk realisme	13
Liberal intergovernmentalisme	16
Operationalisering af liberal intergovernmentalisme	21
Teoretiske overvejelser	23
<i>Metodeafsnit</i>	24
Casestudie	24
De to udvalgte cases	26
Dokumentstudier	27
Litteratursøgningsstrategi	28
Metodiske overvejelser	29
Analysestrategi	29
<i>Redegørelse - REPowerEU</i>	30
<i>Analyse</i>	31
Første analysedel	31
Neoklassisk realisme - Tyskland	31
Neoklassisk realisme - Frankrig	35
Delkonklusion på neoklassisk realisme - Frankrig og Tyskland.....	40
Anden analysedel	41
Liberal intergovernmentalisme - Tyskland	41
Liberal intergovernmentalisme - Frankrig	47

Delkonklusion af Frankrig og Tyskland – liberal intergovernmentalisme	57
<i>Diskussion af undersøgelsens resultater .....</i>	59
Undersøgelsens resultater	59
Kausalitet	59
Projektets reliabilitet (pålidelighed)	60
Projektets validitet (gyldighed)	60
Projektets gennemsigthed.....	61
Projektets generaliserbarhed.....	61
<i>Konklusion.....</i>	61
<i>Perspektivering .....</i>	63
<i>Litteraturliste.....</i>	64

Problemfelt

Efter afslutningen på Anden Verdenskrig blev Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab oprettet i 1951 med det primære formål at sikre varig fred. Gennem et overnationalt samarbejde var formålet at skabe de nødvendige betingelser for stabil kul- og stålproduktion ved at etablere et fælles marked. Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab var begyndelsen på det, vi i dag kender som Den Europæiske Union (EU) (Europa-Kommissionen, 2019). I 1957 blev Rom-traktaten oprettet, som dannede Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF), hvilket startede en ny æra i EU. Élysée-traktaten i 1963 etablerede tætte forbindelser mellem regeringerne i Paris og Berlin, hvilket skabte en hidtil uset alliance mellem de to lande. Traktaten og den nye fransk-tyske akse var afgørende i formningen af EU (Krotz & Schild, 2013). Sammen med Paris-, Rom- og efterfølgende traktater har den fransk-tyske akse med udgangspunkt i Élysée-traktaten udgjort en af hjørnestenene i EU (Karagiannis, 2013). Siden dengang har de to lande været tætte allierede og været en del af mange internationale aftaler. I Paris i 2015 på en FN-konference indgik 195 lande en ny aftale om udledning af drivhusgasser, hvor EU spiller en central rolle (United Nations, 2015). EU har deraf forpligtet sig til at opnå klimaneutralitet inden 2050. For at nå dette mål fremlagde Europa-Kommissionen en ny vækststrategi, Den Grønne Pagt. Strategien har en tværgående tilgang, der dækker forskellige sektorer og politikområder (Europa-Kommissionen, 2019). Den 24. februar 2022 ændrede trusselsbilledet sig på det europæiske kontinent efter Ruslands invasion af Ukraine. Krigen skabte derudover usikkerhed om sikringen af energiforsyningen, da Rusland er den største leverandør af fossile brændsler til EU. Som følge af krigen indstillede Rusland leveringen af gas til en række EU-medlemsstater, hvilket fik EU til at reagere med henblik på at sikre forsyninger i alle lande. I marts 2022 blev EU enige om at udfase EU's import af fossile brændsler fra Rusland, hvilket førte til REPowerEU (Det Europæiske Råd, 2023). Strategien har to hovedformål: For det første at udfase EU's import af russiske fossile brændsler. For det andet har den til formål at bidrage til løsningen på klimakrisen i forlængelse af Den Grønne Pagt (Det Europæiske Råd, 2023). Fra et kritisk synspunkt kan det hævdes, at EU står over for betydelige hindringer for at opnå et effektivt samarbejde. Nationale interesser, forskellige prioriteringer og visse landes modvilje kan hindre gennemførelsen af REPowerEU. Der er dermed et behov for, at landene giver indrømmelser, og går på kompromis

med nationale interesser for at opnå konsensus blandt EU-medlemsstaterne (Tagliapietra, 2022).

Dette projekt arbejder ud fra en antagelse om, at nationale stateres egne interesser inden for energi- og forsyningspolitik påvirker deres positionering i EU. Gennem et casestudie af Frankrig og Tyskland vil der i dette projekt blive belyst, hvorledes landenes egne interesser inden for energi- og forsyningspolitik påvirker retningen for EU's samlede strategi herom. For at undersøge dette vil der udføres en analyse af, hvordan henholdsvis Frankrig og Tysklands nationale politiske forhold og præferencer har indflydelse på landenes positionering i EU. Analysen tager sit afsæt i to teorier: neoklassisk realisme og liberal intergovernmentalisme. Teorierne i samspil med hinanden gør det muligt at belyse, hvordan nationale forhold er medvirkende til at forme landenes positionering, og hvordan nationale præferencer har indflydelse på det mellemstatslige- og supranationale niveau.

Genstandsfeltet er forskningsrelevant i den forstand, at der endnu ikke er lavet meget forskning på området grundet invasionen af Ukraine fandt sted i 2022. Dette kan denne undersøgelse bidrage til at belyse fra et akademisk perspektiv. Undersøgelsen er samfundsrelevant, fordi den vil forsøge at afdække, hvorledes positioneringen påvirker initiativer på EU-niveau på baggrund af en international energikrise og nyligt opstået krig på europæisk territorium. Dette leder frem til følgende problemformulering:

Hvordan påvirker Frankrig og Tysklands nationale forhold deres positionering inden for energi- og forsyningspolitik i EU?

Arbejdsspørgsmål:

- Hvordan har de nationale forhold indflydelse på Frankrig og Tysklands policy-outcome?
- Hvordan påvirker nationale aktører Frankrig og Tysklands præferencedannelse?
- Hvordan påvirker de nationale præferencer energi- og forsyningspolitik på EU-niveau?

Begrebsafklaring

LNG - liquified natural gas

Flydende naturgas (LNG) er naturgas, der er blevet omdannet til flydende form for at lette og sikre naturgastransport. Naturgas afkøles, hvilket skaber en klar, farveløs og ikke-giftig væske, der kan transporteres fra områder med et stort udbud af naturgas til områder, der kræver mere naturgas. I sin flydende tilstand fylder naturgas 1/600 af pladsen, hvilket gør det meget nemmere at sende og opbevare (Hayes, 2022).

Naturgas

Naturgas er det samme som ovenstående, dog i gasform. Dette betyder, jævnfør ovenstående, at gassen fylder mere og transporteres af andre terminaler (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2023).

Atomkraft

Atomkraft er en proces, hvor et radioaktivt stof fissioneres, typisk uran, inden for højt kontrolleret forhold, hvilket udsender en enorm mængde energi. Dette bruges typisk til opvarmning af vand, som når kogepunktet og fordamper, hvilket driver en turbine, og dermed generer strøm (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2023).

Hydroenergi

Hydroenergi er strøm genereret ved en turbine, som drives af en strøm af vand. Der udnyttes tyngdekraften, hvor der ofte bliver bygget et dæmpningssystem, som kan bruges til at øge trykket, vandet driver med eller som lagringssystem (Hinrichsen, 2023).

Olie

Der er mange forskellige typer af olieprodukter, som er råolie, der forarbejdes forskelligt på reffenerier. Når olie bliver omtalt i forbindelse med import eller eksport, omhandler det alle olie- og petroleumsprodukter, som en stat importerer eller eksporterer (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2023).

Hydrogen/Brint

Brint er en let molekylær gasart, som er let reaktionært. Der tilknyttes forskellige farver i forbindelse med brint inden for energiforsyning. Dette har dog ikke noget at gøre med farven på gassen. Brint bliver produceret ved elektrolyse, som er en proces, hvor der sættes strøm igennem vand, som får vandmolekylerne til at spaltes sig i ilt og brint. De førnævnte farver i forbindelse med brint, bliver brugt som farvekoder for den strøm, der anvendes i elektrolysen (Hinrichsen, 2023).

Rød/pink/lilla brint: Elektrolyse, hvor der anvendes strøm fra ikke biologiske brændsler, fx atomkraftværker (Hinrichsen, 2023).

Grå brint: Elektrolyse, hvor der anvendes strøm fra et forbrændingsanlæg, som bruger naturgas (Hinrichsen, 2023).

Grøn brint: Elektrolyse, hvor der anvendes strøm fra vedvarende energikilder, fx vind, sol, hydro mv. (Hinrichsen, 2023).

Vindenergi

Vindenergi er strøm, der bliver generet ved en turbine i en vindmølle. Dette kan være on-shore, som henfører til vindmøller placeret på landareal, hvor off-shore er vindmøller, der er placeret på havet enten på mobile platforme eller fæstnet på havbunden (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2023).

Biomasse

Biomasse er organisk materiale, som er plantebaseret. Der er 1. generation og 2. generation biomasse, hvor 2. generation er den mest bæredygtige, da det er organiske affaldsprodukter, der bliver omdannet til brændsel. Derimod er 1. generation biomasse planter, der bliver dyrket med det formål at blive anvendt, som brændsel og dermed minimeres det bæredygtige element (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2023).

Videnskabsteori

Vi er i projektet inspireret af Karl Poppers videnskabsfilosofiske kritisk rationalisme, hvor hypotetisk deduktiv tilgang vil være udgangspunktet. Inden for kritisk rationalisme anvendes der falsificering, som videnskabelig test af teoretiske koncepter for at kunne opnå sikker viden,

hvilket lægger sig op ad positivisternes forståelse af vidensfrembringelse. I projektet vil vi tage udgangspunkt, hvor viden ikke kan være helt sandfærdig i forhold til den faktiske virkelighed, men der er teorier som kommer tættere på end andre (Gilje, 2012). Vi vil i forlængelse af dette prøve at finde de aspekter af teorierne, som kan beskrive virkeligheden, der er uafhængig af vores viden herom. Jævnfør Poppers anskuelse af general vidensfrembringelse inden for samfundsvidenskaben, vil der altid være et element af hermeneutik, da forskeren går ind til undersøgelsesobjektet med nogle antagelser eller fordomme, som har betydning for vinklingen (Gilje, 2012). Vi er os bevidste i forhold til det hermeneutiske element af projektets vinkel og har derfor artikuleret vores antagelse.

Da projektets videnskabsteoretiske ståsted tager udgangspunkt i kausale sammenhænge, har vi i undersøgelsen været bevidste om, at vi ikke har kunnet belyse alle kausale sammenhænge. Dermed har en afgrænsning for os været væsentligt, så vi har kunnet indsnævrer genstandsfeltet og dermed belyse så mange af de kausale forhold som muligt. Denne afgrænsning har vi især benyttet igennem operationalisering af vores teorier og begreber i samspil med problemformulering, arbejds spørgsmål samt vores antagelser.

Teoriafsnit

Neoklassisk realisme

I kommende afsnit vil der blive redegjort for teorien Neoklassisk realisme. Afsnittet vil indeholde teoriens oprindelse, hovedpointer, operationalisering og til sidst sættes teorien i kontekst til projektet.

Neoklassisk realisme blev udviklet i slut 80'erne - start 90'erne og anses stadig for at være en relativt ny teoriramme inden for IP-feltet. Neoklassisk realisme kan langt henad vejen forstås som en hybrid af sine forgængere: Klassisk realisme og Neorealisme. Neoklassisk realisme kombinerer sine forgængeres fokuspunkter, og argumenterer herved for, at både det internationale system og en stats nationale interesser, evner mm. spiller ind i en stats egentlige ageren på det systemiske niveau. (Kunz & Saltzman I Toje & Kunz, 2012). Toje og Kunz (2012) opererer med

et framework, der deler Neoklassisk realisme op i 3 segmenter: *Den uafhængige, den intervenerende* og *den afhængige variabel*. Ripsmann et al. (2016) videreudvikler på denne struktur og konceptualiserer de tre variable yderligere, hvor især den intervenerende variabels iboende egenskaber bliver udfoldet og begrebsliggjort.

Den uafhængige variabel skal forstås som de omstændigheder der gør sig gældende på den internationale scene - omstændigheder der, grundet Neoklassisk realismes opfattelse af det systemiske niveau som værende determinerende, gør, at en stat skal forholde sig til disse. De internationale omstændigheder er dynamiske og kan ændre sig fra lavmælte til kaotiske på meget kort tid. Smith definerer *den uafhængige variable* således:

"...trends or events occurring in the international system that provoke a specific functional reaction in a state's foreign policymaking [...] systemic stimuli emerge at both the international and the regional level." (Smith, 2020, s.13).

Smith kategoriserer *den uafhængige variabel* som værende alle former for udefrakommende *input* som en given stat er nødt til at forholde sig til og reagere på. *Den uafhængige variabel* skal altså ikke forstås som det internationale system i sig selv, men derimod som de tendenser og begivenheder der opstår i det internationale system. Smith konkretiserer *den uafhængige variabel* til *Systemisk stimuli*.

Den intervenerende variabel

Den intervenerende variabel skal forstås som en stats unikke interne forhold/nationale variabler. Hvor Neorealisme, til dels, udvider forståelsen af en stats interne faktorer gennem begrebet *intern balancering*, tager Neoklassisk realisme dette element og udvider det markant. En stats nationale variabler dækker stadig over en stats militære slagkraft, økonomiske muskler og resourcetilgængelighed, men neoklassisk realisme udvider dog begrebet til også at omfatte en given stats politiske organisering, specifikke statsoverhoved, folkestemning og generelt indenrigspolitik. Neoklassisk realisme anerkender, historisk set, bløde faktorer som værende medvirkende til at forme en given stats ageren på det systemiske niveau. Neoklassisk realisme forsøger, via inkorporeringen af *den intervenerende variabel*, så vidt muligt at åbne den 'black box' som den enkelte stat førhen er blevet anskuet som i neorealisme (Smith, 2020). Hvor der førhen var en ad hoc tilgang blandt forskere, når det kom til hvilke variable, der skulle udvælges for at

belyse den enkelte stats respons på systemisk stimuli, er der de senere år blevet gået mere systematisk til værks. Ripsman et al. (2016) argumenterer for, at der i *den intervenserende variabel* kan segmenteres til fire 'almengyldige' faktorer, der hjælper med at konkretisere *den uafhængige variable*. De fire faktorer indbefatter: *leder-image*, *strategisk kultur*, *state-samfunds-relation* og *nationale institutioner* (Ripsman et al., 2016).

Strategisk kultur

Strategisk kultur forstås som en stats 'kollektive værdier' og generelle opfattelse af verden. Begge er oftest forankret i nationalhistorie såvel som specifikke historiske begivenheder. Et eksempel på dette kunne være det moderne Tysklands meget 'pacifistiske' udenrigspolitik. Tysklands wkrigshistorie har, vil man argumentere for, her afledt en kollektiv 'selvransagelse' - både i den politiske elite såvel som den brede offentlighed, som her har medført, at man for eftertiden generelt agerer forsigtigt, når det kommer til militære spørgsmål.

Den strategiske kultur i en stat kan også blive påvirket af mere forgængelige faktorer, såsom folkestemninger mm. et eksempel kan være valget af Donald Trump i 2016, som symboliserede begyndelsen på et markant mere protektionistisk USA end hvad man var bekendt med (Ripsman et al., 2016). Strategisk kultur rummer så at sige både en kort- og en langsigtet linse. Hvor den langsigtede linse kan ses som værende en stats kollektive erindring og kultur, der igennem lang tid er blevet konstrueret og reproduceret af befolkning såvel som styre, kan den kortsigtede derimod belyse nationale politiske øjebliksbilleder, som oftest er et resultat af folkestemninger, der igen er opstået som resultat af nationale eller internationale input (Ripsman et al., 2016).

Stats-samfund-relation

Hvor ovenstående kom ind på samfundet som værende en faktor i forhold til en stats nationale kultur og selvopfattelse, belyser stats-samfunds-relation den mere instrumentelle relation mellem en stats politiske elite og det ledede samfund. Stats-samfunds-relationen kigger på graden af harmoni imellem en stats politiske styre og dens samfund (magtfulde interesseorganisationer og befolkning). Graden af harmoni kan analyseres ved at kigge på faktorer såsom, om et samfund 'adlyder' de beslutninger der træffes af det politiske styre, såvel som hvor meget det

politiske styre 'lytter' til samfundet og indordner sig efter de politisk truffede beslutninger (Ripsman et al., 2016).

Nationale institutioner

Udformningen af nationale institutioner har en afgørende betydning for en stats endelige policy-respons. I neoklassisk realisme skelnes der imellem en institutions formelle og uformelle udformning.

En institutions *formelle* udformning dækker over graden af magtcentralisering i den udøvende magt, forholdet mellem den udøvende og lovgivende magt, partisystemer og administrativ kompetence. Det enkelte ministeriums udformning for formelle beføjelser og kompetencer og dennes magt i henhold til en stats endelige policy-respons gør sig også gældende her.

En institutionens *uformelle* udformning dækker over rutiner, processer og uskrevne regler, der ikke er lovmæssigt forankret, men stadig har indflydelse på en stats policy-respons. Hvor den formelle udformning af en institution er nem at identificere, kan den uformelle være væsentlig mere udfordrende at få kortlagt (Ripsmann et al., 2016).

Ovenstående tre faktorer vil i dette projekt udgøre *den intervenserende variabel*. Af ovenstående faktorer er der utvivlsomt områder, hvor deres analysefelter overlapper. Disse overlap er dog i praksis uundgåelige, eftersom de netop forsøger at systematisere de sammenviklede og yderst komplekse processer der forekommer i den 'black box' som staten førhen har været i den neoklassisk realistiske litteratur (Ripsmann et al., 2016).

Den afhængige variabel

Den afhængige variabel skal forstås som værende en stats faktiske ageren på en given omstændighed skabt på det systemiske niveau. *Den afhængige variabel* er så at sige det endelige produkt af henholdsvis den *afhængige* og *intervenerende variabel*; en stats ageren afhænger af de givne internationale omstændigheders beskaffenhed kombineret med statens nationale variable. To stater kan altså reagere vidt forskelligt på de samme internationale omstændigheder, grundet deres forskellige nationale variable (Kunz & Saltzman I Toje & Kunz, 2012). Den afhængige variabel skal forstås både som det faktiske policy-outcom der kommer fra en given stat, men også som den nye systemiske situation i sig selv (Toje & Kunz, 2012).

Kritik / begrænsninger ved neoklassisk realisme

I ovenstående teori-afsnit er der taget afsæt i Neoklassisk realistisk type III. Her bliver teoriens særegne styrker belyst i forhold til type I og Type II, såvel som Klassisk realisme og neorealisme. Af disse styrker er den allermest centrale det enheds- og subenhedsniveau der bliver muliggjort at analysere igennem neoklassisk realisme Type III. Til trods for denne udvidelse af teorien, der resulterer i mere nuancerede analyser og resultater, så nedarver NCR III alt andet lige en svaghed fra sine forgængere: Den kan kun forklare faktiske begivenheder. Hvor man altså kan argumentere for at NCR III kan give meget nuancerede forklaringer på hvorfor en given stat reagerer på et givent input, kan den til gengæld intet generelt sige om, hvorfor stater agerer på en given måde på et givent input. Resultatet af en NCR-analyse kan altså med god grund kritiseres for sin iboende mangel på generaliserbarhed (Ripsman et al., 2016).

Et andet kritikpunkt, der kan rejses imod NCR, er dens manglende egenskab til at 'åbne' nationale aktører op. Grundet NCR III statscentrerede tilgang, har teorien svært ved at sige noget om adfærden hos ikke-statslige aktører såsom virksomheder, interessegrupper, NGO'er eller INGO'er. For at forklare adfærden hos disse aktører, vil det være nødvendigt at inddrage teorier som ville kunne gå ned på mikroniveau og belyse de ikke-statslige aktørers motiver, interesser og de begrænsninger, de står over for, hvilket NCR III ikke forsøger at belyse. Dog kan der argumenteres for, at NCR III kan hjælpe med at forklare de betingelser der gør sig gældende for, at ikke-statslige aktører er mere tilbøjelige til at påvirke staternes udenrigspolitiske adfærd, når de forsøger at gøre det (Ripsman et al., 2016).

Operationalisering af neoklassisk realisme

Ovenstående teori vil i nedenstående blive operationaliseret med afsæt i Adcock & Colliers (2001) operationaliseringsmodel. Ud af hovedteorien NCR III udgår der tre baggrundsbegreber: Den uafhængige-, intervenerende- og afhængige variabel. Disse baggrundsbegreber er teoretisk funderet og er, som udgangspunkt, også svagt definerede. For at gøre disse baggrundsbegreber mere analyserbare foretages der en yderligere systematisering. I dette tilfælde systematiseres den uafhængige variabel til systemisk stimuli. Indikatoren for dette begreb udgøres i dette projekt af Ruslands invasion af Ukraine (Adcock & Collier, 2001).

Den intervenerende variabel systematiseres til de tre begreber: *strategisk kultur*, *stats-samfundsrelation* og *nationale institutioner*.

Indikatoren på strategisk kultur vil i dette projekt være, når der i empirien er en tydelig interesse fra et af landene, som kan forklares ud fra historiske og/eller kulturelle præferencer. Af disse interesser, vil der specifikt blive set på landenes historiske forbindelser til de nationale industrier. I Frankrig vil dette blik være yderligere indsnævret til den franske atomindustri og hvordan netop denne del af den franske industri historisk set er et resultat af den 'dirigisme' der er traditionelt forankret i den franske statsstyring. I Tyskland udfolder interesserne sig mere i den generelle tyske industri og dennes, modsat den franske dirigisme, stærke tradition for neokorporatistisk policy-making. Den tyske industris interesser, som spænder fra billig forsyningssikkerhed, til potentielle nye forretningsmuligheder og hvordan disse interesser bliver varetaget af Berlin, når de skal udforme en policyrespons vil være indikatoren for Tysklands strategiske kultur.

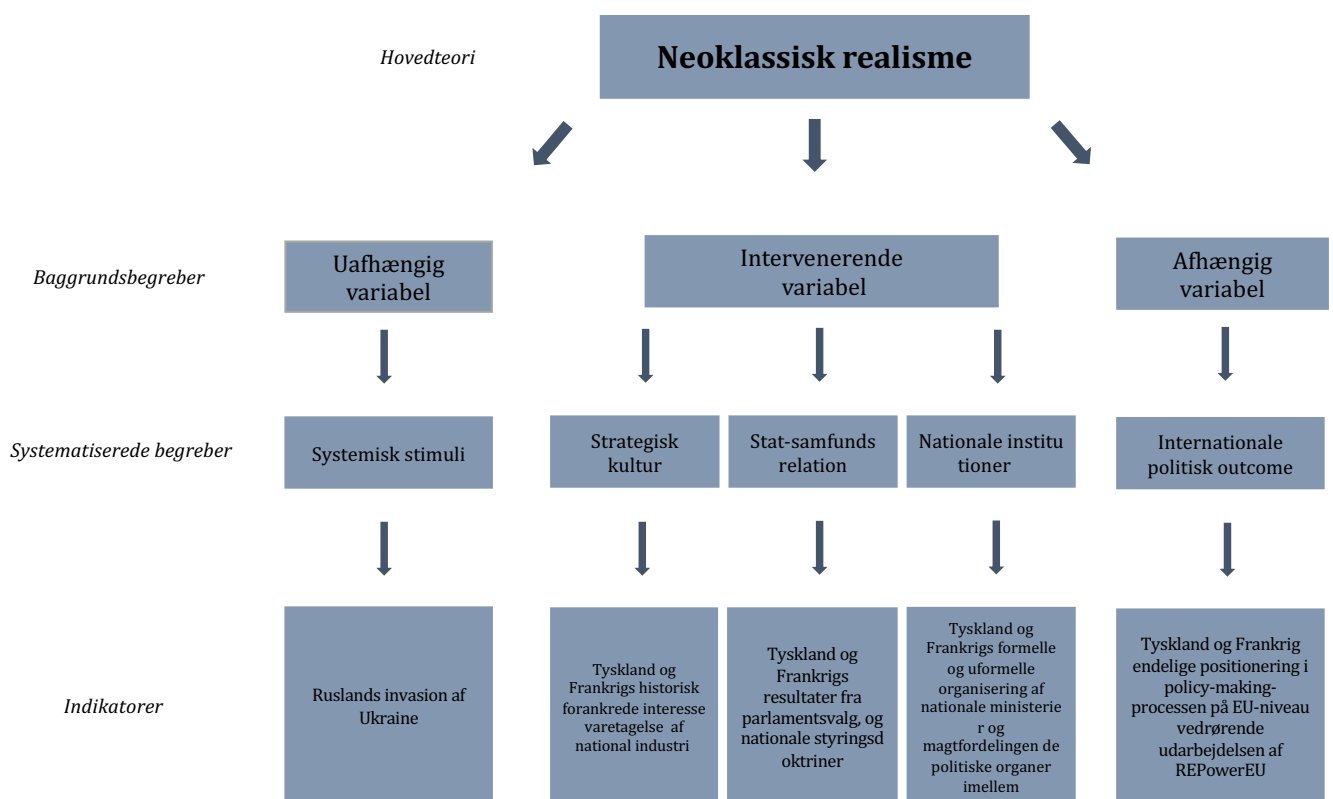
Indikatoren til Stats-samfundsrelation belyses igennem den udvalgte empiri, når der her kan observeres en tendens til enten svag eller stærk forbindelse mellem staten og befolkningen. Her vil der i både ses på formelle såvel som uformelle forbindelser. I både Tyskland og Frankrig, vil der blive set på de forgange parlamentsvalg, og hvordan resultaterne af disse kan afkodes i forhold til befolkningens relation til staten. I Frankrig vil landets historik for befolkningens stærke tendens til oprør og generelle skepsis overfor staten, og hvordan disse stadig udspiller sig i dag, tilmed udgøre en indikator på landets stats-samfunds-relation. I Tyskland, vil landets tradition for korporatisme og dennes indflydelse på inddragelse af interesseorganisationer og disses indflydelse på landets policy-making. Ud fra ovenstående metrikker vil både Tyskland og Frankrigs styrke i stats-samfundsrelation blive bedømt.

Indikatoren på Nationale institutioner vil igennem empirien gøre sig gældende, ved både at analysere formel statsorganisering fx. ministerier, magtcentralisering og beslutningsevne, såvel som uformelle organiseringer fx. arbejdsgange, partirelationer el.lign. I Tyskland vil landets ministerieorganisering og magtcentralisering af relevante ministerier, herunder økonomi-, klima-, og udenrigsministerie udgøre en formel indikator, hvor selve den tyske regeringssammensætning, uddeling af ministerposter og relationer ministrene imellem vil udgøre en uformel indikator. I Frankrig vil landets partisystem og magtcentralisering af specielt præsidentembedet danne indikatoren for landets nationale institutioner.

Den afhængige variabel operationaliseres i dette projekt med afsæt i den traditionelle opfattelse udstukket af Toje og Kunz (2012). Den afhængige variabel kan operationaliseres til det systematiserede begreb: policy-outcome. Policy-outcome er resultatet af et lands unikke bearbejdelse af en given systemisk stimuli og altså dermed dets endelige politiske ståsted i forhold til respons herpå. Uafhængig variabel + intervenserende variabel = afhængig variabel.

Indikatoren på Tyskland og Frankrigs policy-outcome, vil i dette projekt udgøres af, hvordan landene positionerer sig og hvilke interesseområder de lægger vægt på, når der skal forhandles på EU-niveau (Toje & Kunz, 2012). Ved denne operationalisering foretages der en afgrænsning af den afhængige variabels egenskab til også at belyse policy-outcomes effekt på den systemiske situation og dermed det faktiske internationale outcome (Ripsman et. al. 2016).

Ovenstående har ledt frem til følgende model:

(Model 1: "Operationaliseringsmodel")

Liberal intergovernmentalisme

I følgende afsnit udfoldes liberal intergovernmentalismes grundantagelser om international politik, dens trepartsforklaring på europæisk integration samt den kritik, som teorien har mødt. Til sidst indeholder afsnittet en operationalisering af teorien.

Liberal intergovernmentalisme (LI) er en af nøgleteoriene i studiet af regional integration. Tilgangen er en udbygning og modifikation af Stanley Hoffmans traditionelle intergovernmentalisme fra 1960'erne, som blev et integrationsteoretisk alternativ til den ellers dominerende neofunktionalisme (Jensen et al., 2021; Moravcsik & Schimmelfennig, 2019). LI trækker på international politisk økonomi i takt med både liberale og institutionalistiske teorier om internationale relationer. Den er en central reference i den teoretiske debat om europæisk integration, og systematiske litteraturreviews understreger hertil, hvordan tilgangen fungerer som et teoretisk kardinalpunkt herfor (Moravcsik & Schimmelfennig, 2019).

To grundantagelser om international politik

LI blev realiseret af politologen Andrew Moravcsik i forbindelse med hans banebrydende forskningsartikel *Preferences and Power in the European Community: A Liberal Intergovernmentalist Approach* (Moravcsik, 1993) og med bogen *The Choice for Europe: Social Purpose and State Power from Messina to Maastricht* (Moravcsik, 1998), som fokuserer på at forklare de store skridt taget mod europæisk integration (Schimmelfennig, 2021). Moravcsiks LI hviler på to grundlæggende antagelser om international politik.

Den første indebærer, at stater er de afgørende aktører i et internationalt system præget af anarki. Det vil sige, at stater primært søger at opnå mål og egeninteresser gennem mellemstatslige forhandlinger i stedet for gennem en centraliseret myndighed. I LI er stater som centrale aktører, hvis interesser og magt til at forme processer samt udfald af europæisk integration, den primære genstand for analyse (Schimmelfennig, 2021). Denne antagelse skal imidlertid ikke forstås direkte 'realistisk', idet "... *national security is not the dominant motivation, state preferences and identities are not uniform, state power does not rest on coercive capabilities, and international institutions are not marginal*" (Moravcsik & Schimmelfennig, 2019, s. 65). Derimod anerkender LI et empirisk faktum om nutidige institutioner som EU, nemlig at medlemslandene

er 'masters of the treaty', og fortsat nyder godt af beslutningsmagten og politisk legitimitet. Den anden antagelse er, at stater agerer målrettet på den internationale arena på basis af indenlandske definerede mål og er præget af 'bounded rationality'. Sidstnævnte indikerer, at stater vil beregne nytteværdien af forskellige handlingstræk og i sidste ende vælge den, der tilfredsstillter eller maksimerer deres behov (Moravcsik & Schimmelfennig, 2019; Moravcsik, 1993).

Desangående går på nogle punkter i hak med den traditionelle intergovernmentalisme, men LI udvider tilgangen ved at inddrage en liberal fortolkning af, hvordan nationale præferencer, og dermed statens interesser, dannes på baggrund af handlinger og præferencer inden for nationale interessegrupperinger (Jensen et al., 2021). Statslige præferencer afspejler derfor nationale samfundsgruppers interesser og magt, hvilket formidles via indenrigspolitiske institutioner. Derudover inkorporerer LI neoliberal og funktionalistisk teori om internationale institutioner, der beskriver EU's supranationale institutioner som instrumenter til at fremme internationalt samarbejde i et gensidigt afhængigt internationalt system (Schimmelfennig, 2021).

LI's trepartsforklaring på europæisk integration

Ifølge Moravcsik kan europæisk integration bedst forklares som en række af rationelle valg taget af nationale ledere. For at kunne forstå disse valg, tilbyder LI en trepartsforklaring på europæisk integration, som søger at forklare, hvorfor suveræne rationelle stater vælger at koordinere deres økonomiske kernepolitikker og opgive deres suveræne prærogativ inden for en international institution (Moravcsik, 1998). De tre faser udfoldes nedenfor og består henholdsvis af *national præferencedannelse*, *mellemstatslige forhandlinger* og *valg af institution*.

Første fase: National præferencedannelse

Den første og vigtigste fase af LI er dannelsen af underliggende statspræferencer, der indebærer de væsentlige mål, som motiverer stater til at vedtage politikker og strategier (Moravcsik, 2018). I denne fase formes regeringernes præferencer af magtfulde indenlandske grupper, herunder særligt virksomheder. De indenlandske gruppers interesser kanaliseres nationalt, hvilket vil sige, at de gennem deres nationale regering påvirker europæisk politik frem for at lobbye

direkte mod EU (Hooghe & Marks, 2019). Ifølge Moravcsik er det især de økonomiske producenters kommercielle interesser, der har indflydelse på den nationale præferencedannelse. Regeringer forfølger integration som et instrument til at sikre kommercielle nationale interesser: "...international policy coordination is a means to secure commercial advantages for producer groups, subject to regulatory and budgetary constraints" (Moravcsik, 1998, s. 38). Jo mere intenst repræsenteret og solidt organiseret producenterne er i et givent land, desto mere indflydelse har de på den nationale præferencedannelse (Schimmelfennig, 2021).

Det er imidlertid vigtigt at have in mente, at LI's teoretiske påstand ikke er, at 'producentinteresser' eller 'økonomiske interesser' altid er dominerende, men at nationale præferencer er 'problemspecifikke', hvilket vil sige, at præferencerne bygger på interesser, der er specifikke for et enkelt problemområde. Overordnet kan man sige, at LI's påstand er, at de underliggende nationale præferencer er drevet af, hvordan den enkelte stat ønsker at håndtere globaliseringen i forhold til et specifikt emne eller problem frem for at være styret af én generel politisk prioritet. Alle stater prioriterer derfor ikke nødvendigvis national sikkerhed, hvilket en realist måske kunne hævde (Moravcsik & Schimmelfennig, 2019). Dog er LI's påstand, at disse kan have en sekundær empirisk indvirkning, men det er uden for LI's scope (Moravcsik, 2018). Derudover kan man sige, at et afgørende aspekt for internationalt samarbejde også ligger i mønstret af potentielt transnationalt samarbejde og konkurrence mellem samfundsaktører, hvilket antages at pålægge en strukturel begrænsning, som er uden for enhver individuel stats kortsigtede kontrol (Moravcsik, 2018). Resultatet af selve præferencedannelsesprocessen bliver afsettet for regeringernes positioner, når de indgår i internationale forhandlinger (Jensen et al., 2021).

Anden fase: Mellestatslige forhandlinger

I den anden fase forhandler regeringerne som rationelle aktører på baggrund af deres ressourcer og nationale præferencer, hvilket resulterer i kollektive beslutninger (Jensen et al., 2021). De fleste forhandlingsmodeller og dem der er mest passende for EU, som i høj grad er præget af interdependens, antager, at staternes præferencer er 'positive-sum': Alle stater står til at få noget ud af at nå til enighed om aftaler. Derfor søger LI at forklare både *effektiviteten og fordelingen af outcomes* af sådanne aftaler (Moravcsik, 2018).

Parallelt tages der stilling til det institutionelle design af den regionale integration i den tredje fase via valg eller oprettelse af institutioner på EU-niveau. Selvom Moravcsik kategoriserer institutionsvalget som en separat del af trepartsforklaringen, eksekveres faserne sideløbende og skal som udgangspunkt afsluttes sammen for at fremme integrationen (Schimmelfennig, 2021).

Med henblik på forhandlingers *effektivitet* postulerer LI, at stater generelt besidder tilstrækkeligt incitament, ekspertise og ressourcer til at forhandle effektivt. For at forklare tilfælde, hvor forhandlinger forekommer ineffektive, peger LI på uforenelige underliggende nationale præferencer (Moravcsik, 2018). En 'vellykket' regional integration kræver nemlig som udgangspunkt, at der etableres aftaler, som er til gensidig fordel for alle deltagende stater. For at dette kan lade sig gøre, skal staterne have forenelige præferencer og være gensidigt afhængige af hinanden (Schimmelfennig, 2021).

De mellemstatslige forhandlingsprocesser består af 'hårde forhandlinger', hvori afgørende elementer for udfaldet er: *"1) truslen om forhandlingssammenbrud, 2) truslen om eksklusion og 3) mulighederne for kompromis, bl.a. ved sammenkobling af emner og ved såkaldte sidebetalinger"* (Jensen et al., 2021, s. 218). Dette kan for eksempel være trusler om at nedlægge veto mod forslag, at bevilge eller tilbageholde økonomiske sidebetalinger eller forme alternative alliancer, der udelukker genstridige regeringer (Moravcsik, 1998).

De fordelingsmæssige resultater af forhandlingerne, forstået som fordelingen af integrationsfordelene, afspejler staternes relative magt og forhandlingsstyrke. Dette afhænger nærmere bestemt af *asymmetrisk interdependens*, hvor nogle stater er mere afhængige af integrationen end andre (Moravcsik, 2018). De stater, som er mindre afhængige af integrationen, fordi de enten er mindre påvirket af negative eksternaliteter eller selv har mulighed for at håndtere dem, kan derfor påvirke fordelingen af udbyttet til egen fordel. Man kan derfor sige, at de mere afhængige stater i højere grad bliver tilbøjelige til at gå på kompromis (Schimmelfennig, 2021; Moravcsik, 1998).

Tredje fase: Valg af institution

Når stater med forskellige præferencer indgår en aftale, bevæger LI-teorien sig til en tredje fase, hvor regeringer samler (pooling) eller delegerer magt til europæiske institutioner. LI plæderer for, at der i staternes interaktion med hinanden udvikles en interesse for at bevare de opnåede

aftaler og sikre deres gennemførelse, hvor det væsentligste middel til dette er etablering af institutioner (Moravcsik, 2018; Jensen et al., 2021). Institutionsvalget er drevet af regeringernes usikkerhed på hinandens forpligtigelse til og fremtidige overholdelse af ufuldstændige aftaler. Ifølge LI vælger regeringer derfor i egen interesse at delegere autoritet via institutionsvalget, som i praksis betyder, at staterne afgiver noget af deres suverænitet for at mindske usikkerheden i deres indbyrdes samspil, øge informationsniveauet og effektivisere implementering (Jensen et al., 2021; Schimmelfennig, 2021). Supranationale institutioner ses som et instrument til at formidle og administrere de mellemstatslige aftaler - tilmed at kontrollere deres overholdelse (Moravcsik, 1998). De i forvejen etablerede EU-institutioner foranstalter regler og procedurer for samarbejdet mellem medlemsstaterne, som indebærer eksempelvis udarbejdelse af detaljer for implementering, overvågning af overholdelse eller strukturering af yderligere forhandling af aftaler. Dette reducerer transaktionsomkostningerne ved samarbejdet, fordi allerede eksisterende regler strukturerer nye beslutninger. Selvom stater forbeholder sig den suveræne ret til at kunne trække sig ud af EU, er det i praksis vanskeligt, fordi institutionaliseringen af samarbejdet er til fordel for staternes realisering af nationale præferencer (Moravcsik, 2018).

Hvorvidt og i hvilken grad regeringer vælger at delegere deres beslutningskompetencer afhænger af det pågældende emne, konsekvenserne heraf og usikkerheden på andre regeringers fremtidige adfærd. Så jo mere en regering drager nytte af en given aftale, og jo højere risikoen for at andre regeringer ikke overholder den er, desto mere villig er en regering til at afgive noget af deres suverænitet til EU med det formål at forhindre potentielle "tabere" i at revidere aftalen (Schimmelfennig, 2021).

Set i retrospekt mener Moravcsik dog, at stater besidder en bredere vifte af fleksible muligheder for at institutionalisere aftaler, som involverer uformelle normer, mellemstatslig pooling og nationale forpligtigelsesmekanismer, hvilket derfor nødvendigvis ikke skal gøres gennem delegation til en supranational institution (Moravcsik, 2018).

Kritik af liberal intergovernmentalisme

Selvom LI, som allerede nævnt, anses for at være et teoretisk kardinalpunkt for europæisk integration, er dens kerneantagelser, empiriske påstande og normative implikationer bredt omdiskuteret (Kleine & Pollack, 2018).

En begrænsning ved tilgangen er, at den hovedsageligt fokuserer på EU's overordnede beslutninger uden at tolke på EU's daglige politik og de udviklinger, der sker mellem de store møder og regeringskonferencer. Et direkte kritikpunkt går på, at LI's tolkning af EU og regeringskonferencer er uholdbar, idet det er påviseligt, at det ikke kun er medlemsstaterne, der påvirker det samlede integrationsresultat, men også EU's institutioner. Ydermere kritiseres den nationale præferencedannelse for hovedsageligt at være forankret i en økonomisk grundforståelse, og heraf negligerer faktorer som de nationale politiske systemer og beslutningssystemer samt befolkningernes holdninger (Jensen et al., 2021). Herudover hvordan det ikke kun er indenlandske grupper, der former de nationale præferencer, men at EU-medlemskabet via 'europæisering' eller 'socialisering' også influerer medlemsstaternes interesser (Kleine & Pollack, 2018).

Operationalisering af liberal intergovernmentalisme

For at gøre LI håndgribelig og målbar, så den kan anvendes i projektets analyse, udarbejdes en operationalisering med inspiration fra Adcock og Collier (2001). Baggrundsbegreberne udgøres af hovedteorien LI's tre faser, nemlig *national præferencedannelse*, *mellemstatslige forhandlinger* og *valg af institution*. Disse bearbejdes til systematiserede begreber, som er en konkretisering af baggrundsbegreberne med udgangspunkt i LI's teoriramme (Adcock & Collier, 2001). Hertil udvikles relevante indikatorer på baggrund af de systematiserede begreber med det formål, at det kan blive et analytisk værktøj til at kunne identificere, hvordan eller hvor teoriens begreber gør sig gældende i empirien og kan måles.

Baggrundsbegrebet *national præferencedannelse* bearbejdes til det systematiserede begreb *problemspecifikke økonomiske interesser*, hvor der herfra er defineret konkrete indikatorer, som er relevant i forhold til nærværende projekt. Det systematiserede begreb omformuleres derfor til Frankrig og Tysklands nationale import og eksport af energi samt valg af energikilder. Hertil

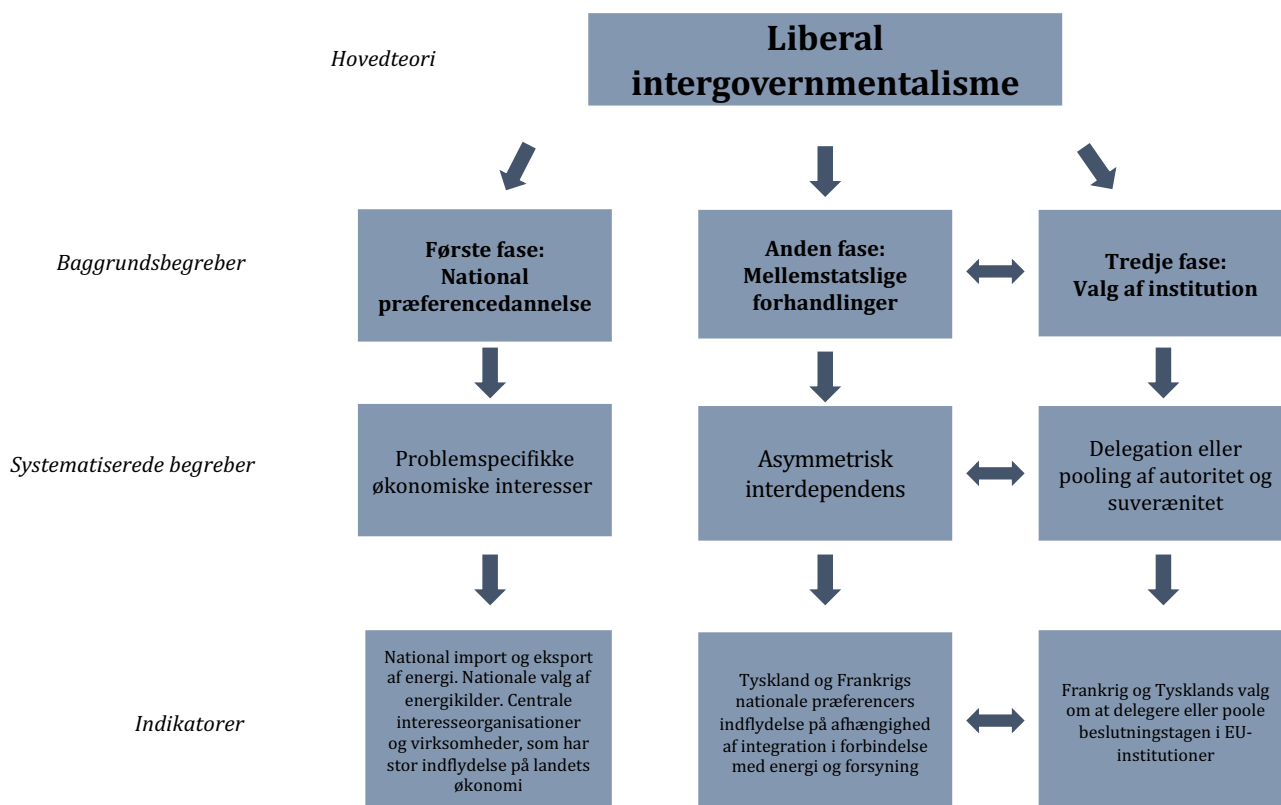
stilles der skarpt på dominerende medaktører og deres betydning for nationale præferencer. Helt konkret vil indikatoren herpå gøre sig gældende, hvis der i empirien kan observeres interesseorganisationer med højt medlemstal eller virksomheder i energi- og forsyningssektoren med høj omsætning og højt medarbejderantal i de respektive lande. Hertil er disse virksomheders ejerforhold også relevante at kigge ind i. Ydermere hvis der forekommer investeringer i energiinfrastruktur. Herudover hvis der kan identificeres dele af industrien, som ligeledes har høj omsætning, højt medarbejderantal og deres evne til at omstille sig til vedvarende energi.

Baggrundsbegrebet *mellemstatslige forhandlinger* konkretiseres til det systematiserede begreb *asymmetrisk interdependens*. Det fører videre til indikatorerne, som her tager afsæt i den første fases fund i form af nationale præferencer. Indikatoren på asymmetrisk interdependens belyses derfor gennem empirien i forbindelse med de respektive landes energimix, og om, hvorvidt de har alternative energikilder i forbindelse med REPowerEU-planen om at udfase russisk gas og olie. Hvis det observeres at en case har alternative håndteringsmuligheder, kan det argumenteres for, at den er mindre afhængig af integrationen i forbindelse med REPowerEU, og heraf muligvis kan influere politiske resultater til egen fordel.

Baggrundsbegrebet *Valg af institution* omdannes til det systematiserede begreb *delegation eller pooling af autoritet og suverænitet*. Her er indikatoren Frankrig og Tysklands valg om at delegerer eller poole beslutningstagen i EU-institutioner. Indikatoren vil igennem empirien gøre sig gældende, hvis der kan identificeres en overdragelse af myndighed fra medlemsstaterne til en EU-institution i forbindelse med REPowerEU. Ydermere hvis formålet bag overdragelsen er forankret i de respektive landes nationale præferencer og/eller ønske om reducere af transaktionsomkostninger ved samarbejdet.

Med henblik på kausalitetsforholdet i teorien er den uafhængige variabel den *nationale præferencedannelse* i henholdsvis Frankrig og Tyskland, som påvirker den afhængige variabel, nemlig de *mellemstatslige forhandlinger* i takt med *valg af institution*.

Nedenfor er operationaliseringen af LI visualiseret i en model, hvor pilene antyder overgangen fra hovedteori til de tre fasers indikatorer. De horisontale pile mellem anden og tredje fase indikerer, at de to faser foregår parallelt i praksis, selvom de er analytisk adskilte jf. teoriafsnittet.

(Model 2: "Operationaliseringsmodel")

Teoretiske overvejelser

I projektet vil vi undersøge de udvalgte cases i dybden, hvilket vil kræve en teoriramme, som har en høj nuancegrad. Vi har vurderet, at neoliberalisme eller neorealisme vil vægte de forskellige faktorer i en grad, som ikke ville være retvisende i forhold til fænomenet. Dernæst anser vi kombinationen mellem LI og neoklassisk realisme, som et supplerende begrebsapparat, der vil kunne belyse de to cases nationale forhold og interesser.

Der har været en række overvejelser i forhold til valget af LI, hvor alternative teorier har været vurderet. Neofunktionalisme har været overvejet, men vi har vurderet, at det centrale "spill-over" begreb ville have haft større forklaringskraft ved belysning af klimaproblematikken. Vi indtager et mere specifikt perspektiv, hvor der fokuseres på de energi-og forsyningsmæssige aspekter i forhold til en energidiversificering og de økonomiske incitamenter. Dette holder sig inden for en enkelt sektor, hvor klima ville være en tværsektoriel omstilling.

Der kunne være anvendt nyintergovernmentalisme, som bryder med antagelsen om, at den nationale præferencedannelse primært omhandler økonomiske og problemspecifikke aspekter. Her ville der blive lagt vægt på nationale politiske bevægelser og partipolitiske strømninger, men dette har vi valgt at afdække via neoklassisk realisme, da dette vil kunne belyse de nationale stats-samfunds-relationer og betydningen af systemisk stimuli.

Metodeafsnit

I følgende afsnit vil undersøgelsens metodiske afsæt, herunder casestudie, dokumentanalyse samt litteratursøgningsstrategi blive belyst. Der vil desuden redegøres for projektets analysestrategi.

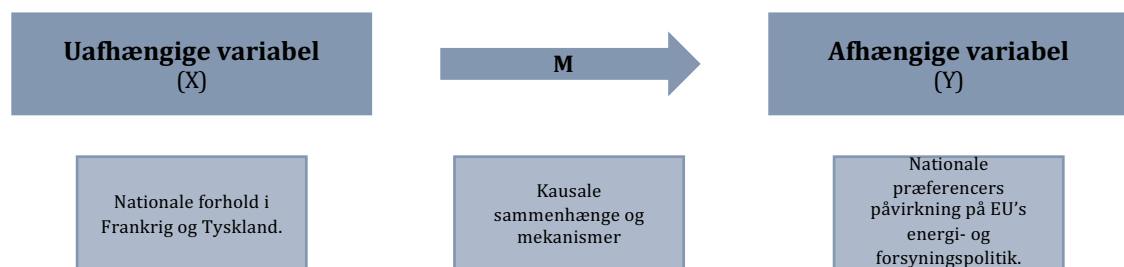
Casestudie

Casestudie giver mulighed for at frembringe en dyb viden om et givent fænomen, hvilket gør det velegnet til at generere teori eller teste teoriers begrænsninger. Der skal udvælges en eller få cases, hvor udvælgelsen er baseret på et strategisk og fagligt funderet grundlag (Seawright & Gerring, 2008).

Der skelnes typisk mellem formelle og uformelle enheder, som bliver undersøgt. De formelle enheder bliver analyseret i dybden og er veldefineret afgrænset, hvor uformelle enheder er nogle, som kan blive inddraget i analysen på et mere overfladisk grundlag, som understøttende enheder for den samlede analyse (Gerring, 2004). De formelle enheder, der vil blive analyseret i projektet, vil være Tysklands og Frankrigs nationale økonomiske interesser i forhold til EU, hvor fokus primært vil være på Tyskland og Frankrig.

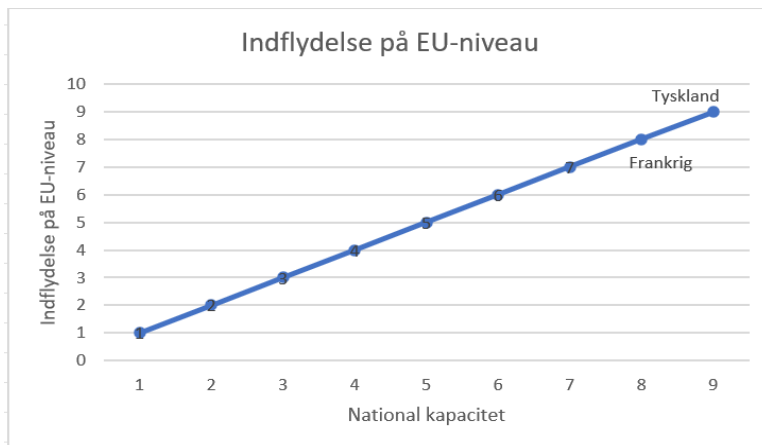
Casestudiet har sin styrke når det kommer til en deskriptiv analyse, hvor formålet er at udforme et begrebsapparat og en kategorisering af et fænomens aspekter. Casestudiets deskriptive natur udelukker ikke en analyse af kausale mekanismer, da den deskriptive del kan underbygge den efterfølgende kausalitetsanalyse (Gerring, 2004). En undersøgelse af kausal effekt eller kausale mekanismer er en sontring, som er væsentlig at forholde sig til, når det kommer til undersøgelsens formål. Der vil i projektet blive søgt efter at belyse kausale mekanismer mellem X og Y, hvilket afspejler valget af casestudie, som metodisk og såvel analysestrategisk ramme (Gerring, 2004). Undersøgelsens X og Y kan i nedenstående model ses.

(Model 3: "Kausalitetsmodel")

Caseudvælgelse

Der vil blive brugt to typisk cases i projektet, hvor Frankrig og Tyskland undersøges med henblik på at finde kausalitet mellem deres nationale økonomiske præferencer og deres påvirkning af EU's policy output på energi- og forsyningsområdet. En typisk case kan beskrives, som værende en case der i nogen udstrækning er repræsentativ for den resterende population (Seawright & Gerring, 2008).

(Model 4 "Indflydelse på EU-niveau")

Der udvælges en typisk case ud fra en stor samlet population, hvor det vurderes, hvilke der kan kategoriseres som typisk i forhold til den samlede population. Dette kan være en usikkerhed i forhold til projektet, da den samlede population for genstandsfeltet er på 27, en for hver medlemsstat.

Der vil blive belyst, hvorledes forskellige faktorer påvirker udfaldet af relationen mellem X og Y jf. tidligere model (Blatter & Haverland, 2012). Der vil blive taget et kritisk rationalistisk udgangspunkt i forhold til kausalitet. Det metodiske valg af casestudie vil muliggøre en detaljeret forståelse for nationale præferencer og hvordan de ses afspejlet i det endelige policy-outcome. Dette vil kunne anvendes til at identificere kausaliteten mellem X og Y. Der vil være modifikationer af den metodiske tilgang Blatter og Haverland beskriver, da populationen af cases er begrænset.

De to udvalgte cases

De to cases, Frankrig og Tyskland, udvælges med afsæt i deres økonomiske kapacitet, befolkningstal og energiforbrug, da disse faktorer kan indikere deres position i EU. I denne caseudvælgelse tages der udgangspunkt i en teoretisk anskuelse af de to stater, hvor nationale kapaciteter i forhold til økonomi, politiske systemer og indflydelse på supranationale samarbejde har en central rolle. Disse to stater er også valgt på baggrund af målbarheden. Dette bør anskues i forhold til en antagelse om, at mindre staters nationale interesser ikke i samme grad vil kunne

afspejles i EU's energi- og forsyningspolitik. Der ville være en større sandsynlighed for tilfældighed, hvor deres interesse er gensidig med et eller flere stater og dermed bliver gennemført. Der er sandsynligheden for dette mindre med inddragelse af Tyskland og Frankrig, da de er de største økonomier, hvilket gør de andre medlemsstater afhængige af deres positionering.

Dokumentstudier

Casestudiet kompletteres med dokumentanalyse for at muliggøre afdækningen af de kausale mekanismer, der kan udfolde årsagssammenhængen mellem X og Y jævnfør det videnskabsteoretiske udgangspunkt.

I dette projekt fungerer dokumenterne som et medium, der kan give adgang til den virkelighed, et givent dokument beskriver. Formålet med at anvende og analysere dokumenter som medium er, at dokumenterne herved kan give en så nøjagtig beskrivelse af virkeligheden som muligt (Triantafillou, 2019). Dette vil bidrage til projektets samlede validitet og reliabilitet.

I arbejdet med dokumentstudiet har det været afgørende for os at kvalitetsvurdere via kildekritik, hvorvidt dokumenterne repræsenterer den undersøgte virkelighed på pålidelig og dækkende vis (Triantafillou, 2019). I projektets arbejde med og udvælgelse af dokumenter fokuseres der derfor på valideringen af dokumenternes autencitet, troværdighed og betydning samt i hvilken kontekst dokumenterne er lavet i. Vi har været bevidste om, at nogle af projektets udvalgte dokumenter er forankret i aktørers politiske interesser og værdier. Ydermere påvirker disse hinanden indbyrdes, hvilket tydeliggør kompleksiteten ved det undersøgte fænomen (Triantafillou, 2019).

Derudover fokuseres der på dokumenternes repræsentativitet i forhold til projektets problemstilling, som vil uddybes længere nede i litteratursøgningsstrategien. Ydermere kodes de udvalgte dokumenter på baggrund af operationaliseringen af neoklassisk realisme og liberal intergovernmentalisme, idet projektets analysestrategi er deduktivt orienteret (Kelstrup & Lynggaard, 2019).

Litteratursøgningsstrategi

Der er blevet udarbejdet en litteratur- og informationssøgning. Det empiriske grundlag af dokumenter består af første- og andenhåndsempiri. Det er således afgørende for vores validitet, at der er gennemsigtighed i systematiseringen af litteratursøgning. Systematisering er delt op i 4 punkter: Kildetyper, informationsressourcer, søgestrategi og kildekritik (Kristensen & Hussain, 2019). Der benyttes officielle dokumenter fra offentlige institutioner, såsom Frankrig, Tyskland og EU, samt private institutioner og virksomheder. Derudover benyttes der også forskningsartikler, artikler fra anerkendte politiske medier, og statistik. Litteratur- og informationssøgning bidrager ydermere til en kortlægning af det givne forskningsfelt og har dermed bidraget til vores egen forståelse for emnet. Forskningsartiklernes styrke ligger i deres mere dybdegående analyse af et afgrænset område inden for det givne forskningsfelt, og med brug af artikler, som er peer-reviewed, vil vi sikre den videnskabelige kvalitet. For at afgrænse vores søgefelt er der blevet fastsat en konkret tidsramme i søgedatabaserne og dernæst udvælges og kvalitetssikres empirien fundet inden for denne ramme. Derudover er der i projektets litteratursøgningsstrategi blevet gjort brug af flere 'filtre' og søgeteknikker, der tilsammen indskrænker og styrker den, i sidste ende, udvalgte empiri. Vi har derudover også stillet krav til, hvor der søges efter de enkelte forskningsartikler, for at sikre, at der allerede er en standard for kvaliteten af den givne forskningsartikel.

Derudover har kædesøgning været et væsentligt værktøj, da den metode gør det muligt at fremskaffe artikler vi ikke nødvendigvis ville have kommet frem til gennem de filtrerede søgninger. Kædesøgningen gør det muligt at krydstjekke kilder på tværs af hinanden, da det må antages at de benyttede kilder og forfattere, som går igen i litteraturen, må være en kvalitetssikring (Kristensen & Hussain, 2019). Et andet værktøj, som har været vigtigt for strategien, er brugen af boolske operatører. Brugen af disse har gjort det muligt at tilføje, fjerne og sammensætte konkrete søgeord, der har relevans for projektet. Dermed frasorteres ikke relevant empiri hurtigere med forbehold for vores forforståelse. Den benyttede litteratur er blevet vurderet på baggrund af kildens forfatter, udgiver og årstal.

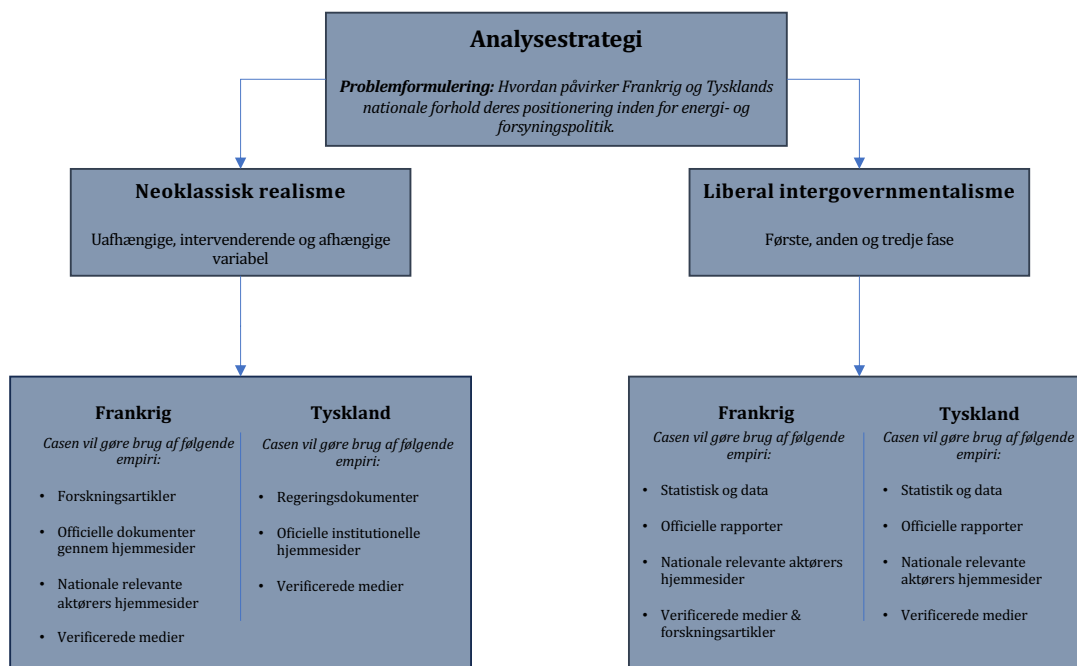
Projektet har til hensigt at belyse interesser, det er derfor nødvendigt at vurdere de valgte kilders ophav. En forfatter eller en bestemt udgiver kan have interesser i at vinkle holdninger på en bestemt måde for at fremme interesser. Hvis dette bliver fundet i den udvalgte empiri, vil der i projektet blive redegjort for dette (Triantafillou, 2019).

Metodiske overvejelser

Der er alternative metodiske tilgange, som ville bidrage med yderligere perspektiver til projektet. Interviews kunne være inddraget, da dette ville have givet mulighed for indsigt i forhandlingsrummet mellem EU-institutionerne. Der er dog en implicit antagelse om, at vi kunne have fået politiske aktører itale. Der er blevet foretaget en afvejning af metodiske tilgange, hvor vi har valgt at afgrænse projektet fra interview. Det ville have været optimalt, at kunne lave et observationsstudie, hvor vi kunne have observeret de politiske forhandlinger, og hvordan de forskellige landes præferencer kom til udtryk. Dette er dog også blevet vurderet u hensigtsmæssigt, da vi ikke ville kunne få adgang til forhandlingerne.

Analysestrategi

I ovenstående model fremgår undersøgelsen analysestrategi. Der vil opereres med en hypotetisk deduktiv tilgang, hvor teoriens begrebsapparat vil være den bærende del af analysen, og det gennem operationaliserede begreber i form af indikatorer bliver forsøgt afdækket i det empiriske felt inden for de forskellige to cases. Vi vil forsøge at finde kausale sammenhænge og mekanismer i relation til indikatorerne gennem udvalgt og relevant empiri.

(Model 5: "Analysestrategi model")

Begreber har en afgørende rolle i undersøgelsen, da der arbejdes ud fra en hypotetisk deduktiv tilgang fra et kritisk rationalistisk ståsted. Begreberne er dermed de grundlæggende elementer, som hjælper os med at forstå de komplekse sociale mekanismer og dermed konkretisere dem samt besvare vores problemformulering. Begreberne giver os derudover mulighed for at sikre validiteten af det samlede projekt (Adcock og Collier, 2001). Dette gør det muligt for andre at forstå og evaluere vores projekt, og at undersøgelsen bidrager til den eksisterende viden på området, samt test af det empiriske, og understøtte vores påstande og antagelser (Gerring, 2012).

Hvis dataene viser, at der er en sammenhæng mellem begreb og empiri, kan det konkluderes, at begrebet er validt og kan derfor bruges til at forklare vores fænomen i den virkelige verden. Gennem hele denne proces har vi været opmærksomme på at det har krævet tilbagevenden til begrebsafklaring for at finjustere og teste validiteten af indikatorerne og begrebet (Adcock & Collier, 2001).

Redegørelse - REPowerEU

Efter Ruslands invasion af Ukraine har EU Kommissionen fundet det særdeles nødvendigt at lægge en strategi for, hvordan Europa kan blive uafhængige af Rusland og den russiske gas hurtigst muligt. I maj 2022 definerede kommissionen målene og planen, kaldet REPowerEU, for hvordan og på hvilke måder EU skal blive mindre afhængige af Rusland inden 2030 (Europa-Kommissionen, 2022a).

REPowerEU planen har fire overordnet fokuspunkter som er nedskrevet i følgende model:

SAVING

Every citizen, business, and organisation can save energy. Small behavioural changes, if we all commit to them, can make a significant difference. Contingency measures for supply interruptions will also be needed.

DIVERSIFYING

The EU is working with international partners to find alternative energy supplies. In the short-term, we need alternative supplies of gas, oil and coal as quickly as possible, and looking to the future we will need renewable hydrogen too.

ACCELERATING CLEAN ENERGY

Renewables are the cheapest and cleanest energy available, and can be produced domestically, reducing our need for energy imports. **REPowerEU** will speed up the green transition and spur massive investment in renewable energy. We also need to enable industry and transport to substitute fossil fuel use faster to bring down emissions and dependencies.

INVESTMENT AND REFORM

Additional investments of €210 billion are needed between now and 2027 to achieve our independence from Russian fossil fuel imports, currently costing European taxpayers nearly €100 billion per year. The Commission proposes that Member States develop national **REPowerEU** plans to implement these new priorities.

(Europa-Kommissionen, 2022a)

Analyse

Første analysedel

Nedenstående afsnit vil indeholde en analyse af Frankrig og Tyskland som stat. Neoklassisk realisme vil udgøre det teoretiske grundlag for analysen.

Neoklassisk realisme - Tyskland

Følgende afsnit vil analysere Tyskland i kontekst til teorien, neoklassisk realisme.

Strategisk kultur

Tysklands hovedinteresser omfatter: forsyningsikkerhed, økonomisk interdependens og senest en generel klimaorienteret tilgang til fremtidens EU. Disse hovedinteresser kan afspejles i den tyske strategiske kultur Tyskland har, indtil invasionen af Ukraine, importeret massive mængder af deres naturgas fra Rusland. Den nye geopolitiske situation grundet krigen, såvel som begivenheder som sabotagen på Nordstream 2-ledningen, skaber tydeligt et billede af en ny virkelighed, når det kommer til Tysklands forsyningsikkerhed (European Parliament,

2023a). De tyske forsyningskæder af fossile brændsler er på ingen måde så sikre som tidligere. Grundet Tysklands store industri, produktion og historiske prioritering af disse, er forsynings-sikkerhed et særegent vigtigt element, da usikkerhed i forsyning uden tvivl ville rykke ved den generelle stabilitet i landet, eftersom både den tyske BNP og beskæftigelse er tæt koblet med den tyske industri. Hvor det kan argumenteres, at forsynings-sikkerhed er almengyldig interesse for stater, kan det modargumenteres, at spørgsmålet herom er specielt presserende for netop Tyskland. Dette kan begrundes ved deres regionale magtposition og geopolitiske placering, både når det kommer til national stabilitet, men også på det systemiske niveau. Et ustabil Tyskland ville unægtelig føre til et ustabil Europa (Kurmayer, 2023).

Økonomisk interdependens har været et helt centralt element for EU-samarbejdet, men også for Tyskland som stat. Tysklands historiske fokus på industri og produktion og herigennem en meget eksportorienteret økonomi kan med fordel bruges til at argumentere for, at Tyskland i REPowerEU og Den Grønne Pagt har interesse i at fremme innovation inden for den grønne omstilling. Grundet Tysklands stærke industri kan der argumenteres for, at man fra tysk side ser REPowerEU og Den Grønne Pagt som værende redskaber til at facilitere og fremme nationale interesser i EU. Med industrigiganter inden for både energi- og transportsektoren, ville det være favorabelt for Tyskland at få del i de grønne innovationspuljer, da disse ville kunne være med til at kickstarte den tyske industri og potentielt bane vejen for nye eksportmuligheder og derigennem styrke og fastholde Tyskland regionale og internationale magtposition (Europa-Kommissionen, 2022a).

Tysklands strategiske kultur har betydning i forhold til landets udarbejdelse af policy-respons på systemisk stimuli. Den tyske industri er vigtig i spørgsmålet om både forsynings-sikkerhed og økonomisk interdependens, hvilket gør den umulig at frakoble fra landets strategiske kultur og herved landets nationale interesser.

Stats-samfunds-relation

På den ene side vil man kunne argumentere for, at den tyske regering i høj grad lytter til civilsamfundet. I EU-regi er Tyskland en af de mere progressive aktører inden for den grønne dagsorden; med De Grüne som det tredjestørste parti ved seneste parlamentsvalg, værende en del af regeringen, og varetage stillingen som vicepræsident. De Grüne har haft mærkbar indflydelse

på tyske interesser og har derfor også indirekte haft indflydelse, når Tyskland skulle forhandle bl.a. REPowerEU (Appunn, 2021). Hvis man anskuer Tysklands parlamentariske system som værende en instrumentel indikator på landets lydhørhed overfor befolkningen, kan der argumenteres for, at det tyske parlament er meget lydhør overfor befolkningen, idet regeringen og parlamentet tager form efter demokratisk afholdte valg og principper. Fra dette perspektiv kan der argumenteres for, at relationen mellem befolkningen og parlamentet har stor betydning på Tysklands policy-respons på systemisk stimuli.

Flyttes det analytiske blik fra det politiske system til civilsamfundet, findes der en række relevante aktører. Tyskland har traditionelt en stærk relation til diverse interesseorganisationer: GreenPeace, BUND (Friends of the Earth Germany) og BEE (German Renewable Energy Federation), som er nogle af de største og mest indflydelsesrige i Tyskland med over 1,2 millioner aktive medlemmer (Kurmayer, 2023). Det har historisk haft stor indflydelse på tysk politik, både når det kommer til nationale beslutninger såvel som forhandlinger på EU-niveau, da den tyske regering traditionelt har en neokorporatistisk tilgang og derfor prioriterer og anerkender stærke interesseorganisationers stemmer, når det kommer til input til policy-proces og implementering. I Atlas of European Values (2022), som er survey data, der giver indsigt i præferencer, holdninger, og værdier hos borgere i Europa, kan der udledes en væsentlig dynamik i Tyskland. Undersøgelsen viser, at 40% af befolkningen prioriterer klimahensyn frem for økonomiske. Stigningen i klimabevidsthed afspejles i deres støtte til bæredygtige politikker og en støtte til vedvarende energikilder. Dette skift i samfundsværdier lægger pres på politiske ledere og partier for at prioritere klimaindsatsen i deres dagsordener. Som følge heraf bliver politiske resultater i Tyskland i stigende grad formet af vælgernes krav om klimabevidste politikere, hvor partier, der går ind for bæredygtighed, får større opbakning. Denne tendens fremhæver betydningen af klimaet som en væsentlig faktor i udformningen af Tysklands politiske landskab, hvilket understreger indflydelsen af samfundsværdier på landets styring og politiske beslutninger (Halman et al., 2022).

På den anden side kan man argumentere for, at hvor den tyske regering udadtil fremstår progressiv og modtagelig overfor den tyske befolknings input i den grønne dagsorden, så længe det stemmer overens med industrien. Tysklands genåbning af en række kulminer, såvel som

oprettelsen af nye i 2022 grundet den daværende energikrise, vidner, om et land, der prioriterer sin industris adgang til energi højere end progressiv handling inden for energi- og forsyningsområdet (Deutsche Welle, 2022)

Den tyske stats-samfunds-relation kan betegnes som stærk og har indflydelse på dannelsen af den tyske policy-respons på systemisk stimuli. Dog belyses det også, at den tyske industris velfindende vægtes højere end den ellers stærke relation mellem den tyske stat og den tyske befolkning.

Nationale institutioner

Tysklands nationale institutioner har en markant rolle i forsøget på at belyse landets nationale interesser og deres indvirkning på dets policy-respons. Den tyske statsadministration fik i forbindelse med den seneste sammensætning af regeringen en reorganisering. Det tyske økonomiministerie er i denne regeringsperiode blevet omdøbt til Økonomi- og Klimabeskyttelsesministeriet. Ministeriets ressortområde dækker bl.a. over den generelle energisektor og forsyning. Ministeriet er blevet kaldt et "super"-klimaministerie, da det med over 2000 ansatte såvel som en samlet finansiering på 10 mia. euro besidder mange ressourcer i forhold til policyformulering og -proces (Kurmayer, 2021). Ministeriet ledes af Tysklands vicepræsident Robert Habeck fra De Grüne. Det Tyske udenrigsministerium er under ledelse af Annalena Baerbock, som også er fra De Grüne. Gennem formelle rammer er der her opnået en magtfuld kombination af to centrale og magtfulde ministerier ledet af medlemmer fra det samme parti. Det kan derfor antages, at der gennem mere uformelle kanaler findes et styrket samarbejde mellem disse ministerier. Denne uformelle kobling ville yderligere styrke de to ministerier og deres handlerum i forhold til Tysklands interesser - både nationalt og i EU (Appunn, 2021).

Der kan klart argumenteres for, at både den formelle og uformelle udformning og organisering af Tysklands nationale institutioner har indflydelse på Tysklands policy-respons på systemisk stimuli.

Neoklassisk realisme - Frankrig

Nedenstående afsnit vil indeholde en analyse af Frankrig som stat. Neoklassisk realisme vil udgøre det teoretiske grundlag for analysen.

Strategisk kultur

Atomenergi har haft en afgørende rolle i den franske industri. Atomenergi er komplekst, fordi det involverer økonomi, geopolitik og klimahensyn (Mbarek, Nasreen, & Feki, 2017). Atomenergi er ikke en del af Den Grønne Pagt eller REPowerEU. Paris har dog i høj grad lobbyet for at få andre EU-lande til at underskrive en ny alliance, der presser på for, at atomenergi bliver kernen i EU's grønne energiomstillingsplaner (Keating, 2023).

Vigtigheden af atomenergi for Paris skyldes en række faktorer, som bunder i den strategiske kultur. Fransk atompolitik kan spores tilbage til 1945, hvor Kommissionen for Atomenergi (CEA) blev oprettet som et specialiseret atomforskningscenter. Denne beslutning afspejlede tre motiver: For det første en videnskabelig ambition om at involvere det franske forskningsmiljø i atomforskning. For det andet en interesse knyttet til potentialet for civil anvendelse af atomenergi til elproduktion i forbindelse med genopbygningen efter krigen. For det tredje målet om at udvikle atomvåben for at opnå uafhængighed fra USA og Sovjetunionen (Hecht i Brouard & Guinaudeau, 2015). Den atompolitik, der således er blevet ført fra Paris, har været stærkt præget af kontinuitet i pro-atom beslutninger. I mere end 50 år har atomenergi været et markant emne på mediernes og parlamentets dagsorden. Brouard og Guinaudeau (2015) fremhæver den afgørende rolle, som den historiske kontinuitet har haft af indflydelse på den positive holdning til atomenergi i fransk politik.

Vigtigheden af atomenergi kan derfor siges at ligge dybt i Paris' kollektive erindring og kultur, der igennem lang tid er blevet konstrueret og reproduceret.

Relationen mellem stat og virksomheder i Frankrig, er generelt påvirket af Paris' dirigistiske tilgang. Betydningen af Frankrigs atomprogram er tæt knyttet til den statsejede atomsektor, som har en central rolle i fransk industri- og energipolitik. Statens kontrol med sektoren er begrundet i begrebet "mission de service public", som har til formål at sikre lige og universel adgang til elektricitet (Brouard & Guinaudeau, 2015).

Den franske undtagelse inden for atomenergi kan ikke udelukkende tilskrives mangel på naturressourcer. Andre lande, der står over for lignende udfordringer, såsom Tyskland, har truffet

andre politiske valg. Beslutningen om at udfase atomkraft i mange lande har ofte været drevet af anti-atom bevægelser og offentlig modstand (Brouard & Guinaudeau, 2015).

Frankrigs industrielle fokus på atomenergi giver en vigtig forklaring på dets interesse i at fremme atomenergi i EU. Som det førende land inden for atomenergiforbrug har Frankrig en interesse i at fremme og opretholde politikker og regler, der understøtter atomindustrien. Den statsejede atomsektor, med virksomheden EDF i spidsen, er blevet en væsentlig søjle i fransk industri- og energipolitik. I betragtning af de betydelige investeringer, der er foretaget i atomforskning og udvikling, har Frankrig udviklet en teknologisk fordel og højt ydende atom-energi-koncerner, som med succes har fulgt en internationaliseringsstrategi (International Trade Administration, 2023).

Fra et perspektiv, der gør sig gældende i Paris, kan det udledes, at Frankrigs atomindustri har en væsentlig rolle i udformningen af dens sikkerhedspolitik. Med en historisk ekspertise inden for atomsektoren, har Frankrig udviklet en robust atomsektor, der omfatter både civile og militære formål. Atomindustriens bidrag til forskning og udvikling har styrket Frankrigs samlede militære kapaciteter og bidraget til, at landet har en unik position blandt de europæiske nationer. Det har derfor været en nøgelfaktor i udformningen af landets sikkerhedspolitik, da Frankrig er EU's eneste atommagt. Det kan derfor diskuteres, hvorvidt Paris' energipolitik har et direkte overlap med deres sikkerhedspolitik. Ruslands invasion af Ukraine og de øgede sikkerhedsspændinger kan siges at styrke Frankrigs position som den centrale aktør i EU's sikkerhedspolitik. For Frankrig tjener det flere formål at understrege vigtigheden af dets atomkraft i Europa. Det giver Frankrig mulighed for at bevare sin uafhængige kapacitet og undgå excessiv tillid til USA, da Paris sigter mod at forme det potentielle europæiske forsvarssamarbejde, samtidig med at det beskytter sine egne strategiske interesser (Horovitz & Wachs, 2023).

Ved aktivt at udtrykke sine nationale præferencer i EU sigter Frankrig mod at forme energipolitikkerne i EU for at sikre, at de stemmer overens med landets strategiske interesser og opretholder sin dominerende position i atomsektoren.

Frankrigs strategiske kultur har således en afgørende rolle i forhold til landets udarbejdelse af policy-respons på systemisk stimuli. Den franske atomindustri har en så væsentlig rolle i spørgsmålet om både energi, forsyningssikkerhed, sikkerhedspolitik og økonomisk interdependens, at den ikke kan frakobles fra landets strategiske kultur og herved også landets nationale interesser. Den strategiske kultur udgør en relevant del af den intervenserende variabel, som har en kausal indflydelse på den afhængige variabel.

Stats-samfunds-relation

En anden del af den intervenserende variabel er stats-samfunds-relationen, som er *den mere instrumentelle relation mellem en stats politiske elite og det ledede samfund*. Siden november 2018 har Frankrig været vidne til en hidtil uset social bevægelse. Bevægelsen startede på nettet og omhandlede skattepolitik, den eskalerede hurtigt til handling i det franske samfund. Ved at bruge gule sikkerhedsveste som et samlingsymbol gik næsten 300.000 demonstranter på gaden og kaprede medierne og den politiske dagsorden i de første uger af bevægelsen med bred opbakning fra offentligheden. Data indsamlet siden december 2018 viser stærke populistiske holdninger (Guerra, Alexandre, & Gonthier, 2019). Populisme afspejler troen på en moralsk konflikt mellem dydige almindelige mennesker og den korrupte elite, der har tilranet sig magten til selvejende formål. Populistiske holdninger har tre specifikke træk: anti-elitisme, fokus på folket som helhed og krav om folkets suverænitet, hvoraf De gule veste opfylder alle tre træk. Bevægelsen illustrerer definitionen af folket som en homogen helhed, med fokus på den vertikale kløft mellem dem selv og eliten (Guerra et al., 2019).

Det franske præsident- og parlamentsvalg havde i 2022 flere vigtige udfald i forhold til at beskrive stats-samfunds-relationen. For det første var valgdeltagelsen historisk lav i alle fire runder. Derudover blev den lave valgdeltagelse ledsaget af høje niveauer af ugyldige stemmesedler. Det kan derfor udledes, at mange vælgere føler sig adskilt fra valgprocessen, mens nogle er utilfredse med valget af kandidat/parti, der tilbydes (Hewlett & Kuhn, 2022).

Utilfredsheden er mangesidig og omfatter institutioner, det politiske system og magthaverne. I en undersøgelse fra 2017, før det forrige præsidentvalg, kom det frem at 18% af vælgerne havde en positiv holdning til politik. Til præsidentvalget i 2017 var stemmeprocenten 77% i

første runde, og en måned senere til parlamentsvalget var stemmeprocenten på 43,4%. I aldersgruppen med de 18-24-årige var stemmeprocenten nede på 26%, og 30% i aldersgruppen med de 25-34-årige. Denne tendens i Frankrig kan siges at undergrave valghandlingens legitimitet, eftersom så stor en del af befolkningen ikke stemmer ved valget (Boisen, 2018). I 'Atlas of European Values (2022) viser en undersøgelse om (u)tilfredshed med det politiske system, at 45% af befolkningen i Frankrig er utilfredse med det politiske system. Denne utilfredshed kan beskrives som demokratisk underskud, hvor borgere har høje ambitioner om demokrati, men føler sig svigtet af dets faktiske virke (Halman et al., 2022). Tendensen er ikke blot en indikator for stats-samfunds-relation, det er ligeledes en indikator for den strategiske kultur. Valget belyser nemlig det nationalpolitiske øjebliksbillede, der er opstået som resultat af nationale eller internationale input (Ripsman, Taliaferro, & Lobell, 2016).

Frankrigs stats-samfunds-relation er væsentlig i forhold til at forstå, hvordan Frankrig interagerer inden for EU, især hvad angår energirelaterede spørgsmål. Den historiske tradition for social uro og den nuværende offentlige utilfredshed i Frankrig har formet landets politiske landskab og dets borgeres krav om social og økonomisk retfærdighed. Disse underliggende spændinger udmønter sig i Frankrigs nationale præferencer, og hvordan Frankrig forholder sig til den systemiske stimuli.

Nationale institutioner

Udformningen af Frankrigs nationale institutioner har en afgørende rolle i fastlæggelsen af dets endelige politiske policy. Det franske partisystem er blevet påvirket af Frankrigs valg- og institutionelle systemer. Valgsystemet med to stemmerunder er fortsat rammen for partikonkurrence, men har mistet sin evne til at levere et bipolært flertal partisystem, hvilket gør det mere udfordrende at bygge flertalskoalitioner (Knapp, 2022).

Ved valget i 2022 mistede Macron flertallet i Nationalforsamlingen. Nationalforsamlingen består af 577 medlemmer, der vælges direkte for en femårig periode. Macron og hans centrum-højre-alliance, Ensemble, havde kontrol over Nationalforsamlingen i de foregående fem år, men er nu tvunget til at samarbejde med et eller flere mindre partier, hvis de ønsker at gennemføre deres politik. Macron og hans alliance ønsker at føre politik med fokus på EU-samarbejde, men

med det tabte flertal vil det blive meget vanskeligere at gennemføre denne politik. Venstrefløjsalliancen blev den største oppositionsgruppe efter valget, men samtidig fik Marine Le Pens yderste højrefløjsparti et rekordhøjt antal medlemmer i Nationalforsamlingen, hvilket viser en tydelig politisk splittelse i landet.

I det franske politiske system er der en stærk magtcentralisering omkring præsidentembedet. Præsidentens rolle er unik ved, at den har bemyndigelse til at omgå parlamentet ved at kunne udsende folkeafstemninger og helt opløse parlamentet. Derudover dirigerer præsidenten regeringen og andre høje råd, underskriver vigtige dekretter, udnævner højtstående embedsmænd og dommere, forhandler og fungerer som den øverstbefalende for de væbnede styrker. I sjældne tilfælde tillader artikel 16 i forfatningen koncentration af alle statslige beføjelser i præsidentembedet (Élysée, 2023a). Præsidenten har således en dominerende rolle i politik og overskygger ofte andre statsinstitutioner. Premierminister-, finans-, udenrigs- og forsvarsministeriets kontorer er i praksis underordnet præsidentens rådgivere, som opererer fra Élysée-paladset. Større beslutninger træffes sommetider uden at informere de relevante ministerier, hvilket fører til isolation i præsidentens magtkreds. Præsidentens tendens til at træffe beslutninger uden væsentlige konsultationer har resulteret i gentagne politiske fiaskoer. På grund af fraværet af et effektivt lovgivende organ til at kanalisere kritik, bliver politikker ofte opgivet i lyset af offentlig utilfredshed, herunder strejker og protester (Tombs, 2017).

Frankrigs nationale institutioner og den stærke udøvende magt, der er tillagt præsidenten, præger i høj grad Frankrigs politiske outcome i EU. Den franske institutionelle ramme giver omfattende beføjelser til præsidenten, som har betydelig autoritet i udenrigsanliggender. Præsidentens vision og politiske prioriteter af energi, herunder atomkraft og udvikling af vedvarende energikilder, præger Frankrigs position i EU. Præsidenten, støttet af specialiserede ministerier og agenturer, er ansvarlig for at formulere og implementere energipolitikker, som efterfølgende fremmes og forsvares i EU. Det franske formandskabs magt og de nationale institutioners tilpasning til præsidentens energidagsorden har således en direkte indvirkning på, hvordan Frankrig engagerer sig i EU, hvilket sikrer udtryk for dets nationale præferencer og dets strategiske energiinteresser.

Delkonklusion på neoklassisk realisme - Frankrig og Tyskland

Tyskland og Frankrigs strategiske kultur bærer begge præg af landenes stærke og indflydelsesrige industri. Hvor det i Frankrig hovedsageligt er atomindustrien, der gør sig gældende, er det den generelle industri i Tyskland. Begge landes industriers afhængighed og produktion af sikker og billig energi er central i spørgsmålet om henholdsvis forsyningssikkerhed såvel som økonomisk interdependens, og derved mulighed for at positionere sig som regionale stærke stater. Det kan derfor udledes, at der er en tydelig kausalitet mellem den intervenerende variabel og den afhængige variabel, da landenes policy-respons på systemisk stimuli er påvirket af landenes strategiske kultur.

Tyskland og Frankrigs stats-samfunds-relation er meget forskellige. Tysklands stats-samfunds-relation er stærk og udmønter sig både formelt i demokratisk afholdte valg, men også mere uformelt gennem befolkningens stærke repræsentation i interesseorganisationer. Omvendt i Frankrig er der en skepsis overfor det politiske system og særligt den politiske elite, hvor befolkningen føler sig distanceret. Det kan derfor udledes, at stats-samfunds-relationen i landene har indflydelse på deres policy-respons.

Tyskland og Frankrigs nationale institutioner har også betydning for landenes endelige policy-respons. I Tyskland har både formelle og uformelle organiseringer gjort, at der inden for energi- og forsyningsområdet er blevet stærkt prioriteret både økonomisk, men også i forhold til beslutningskompetence. Her belyses både den formelle omorganisering, såvel som den mere uformelle organisering. I Frankrig belyses det, hvordan landets organisering i forhold til magtfordelingen mellem præsidenten og Nationalforsamlingen efter seneste valg har skabt en ny konstellation, hvor den siddende præsident ikke har flertal i nationalforsamlingen. Denne kombination har haft indflydelse på den franske forhandlingsstyrke i EU og derfor også en indflydelse på Frankrigs generelle policy-respons på systemisk stimuli. Til trods for, at begge lande er centrale aktører, når det kommer til beslutningstagning. Det kan dermed konkluderes, at Tyskland og Frankrig, grundet nationale metrikker, i skrivende stund har to forskellige afsæt, når de sætter sig ved EU-forhandlingsbordet.

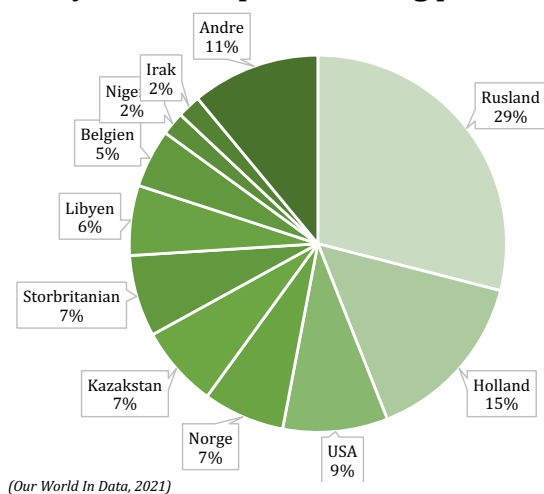
Anden analysedel

I følgende analyseafsnit vil Frankrig og Tysklands nationale præferencer blive belyst via teorien LI. Derudover vil anden og tredje fase i LI blive analyseret i forhold til de nationale præferencer, som udspiller sig i første fase.

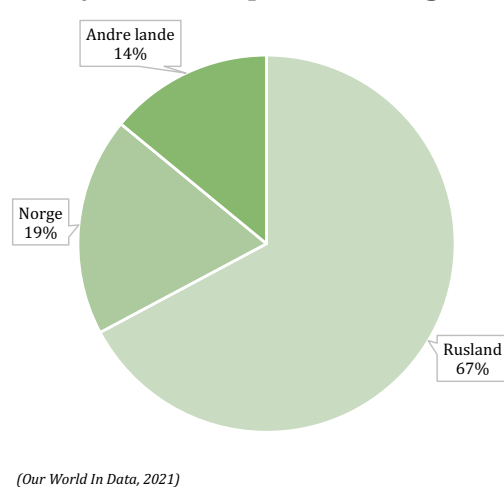
Liberal intergovernmentalisme - Tyskland

Den nationale præferencedannelse i Tyskland i forhold til energi- og forsyningspolitik har sit udgangspunkt i den europæiske energikrise, hvor der skal findes effektive og hurtige løsninger. Dette udtrykkes specielt i forhold til importen af gas fra Rusland, som udgør 66% af den samlede gas import i Tyskland (Eurostat, 2023). Det vil også være centralt for Tyskland at kunne bibeholde sin position som en konkurrencedygtig stat, da 30% af landets BNP kommer fra industrien og eksporterer for 1.279 mia. euro (Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action, 2023).

Tysklands import af olie og petroleum

Tysklands import af naturgas

Faktorerne kan anses for at være en del af den løbende integrationsproces i EU. I det tyske regeringsgrundlag påskønnes et tæt samarbejde med EU og der udtrykkes opbakning til en kulfasing, da det vil fremme den bæredygtige omstilling af energi- og forsyningssektorerne ((SPD), Alliance 90/The Greens and (FDP), 2021).

Det kan dermed diskuteres, hvorvidt de lykkes med dette i praksis, da de, som belyst tidligere i forbindelse med udfasning af russisk gas, har valgt at genåbne nogle af deres allerede eksisterende kulkraftværker. Hermed kan der argumenteres for et nationalt præferenceskift i Tysklands energi- og forsyningspolitik, som er påvirket af et systemisk stimuli.

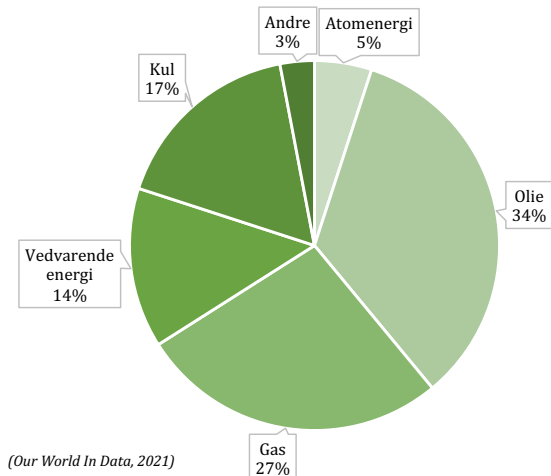
Første fase: National præferencedannelse

Der er en række aktører, som den tyske regering er, og har været i dialog med i forhold til sin positionering i EU, hvor interesseorganisationer fra industrien og energi- og forsyningssektoren er repræsenteret (Federal Republic of Germany Foreign Office, 2015). Dette interesseforum kaldes Energiewende, som er en fungerende platform for forskellige aktører til at kanalisere deres interesser til det politiske niveau. Dette kan anskues for at være en central del af den nationale præferencedannelse, hvor økonomiske og geopolitiske interesser i forhold til forsyning og energi bliver artikuleret.

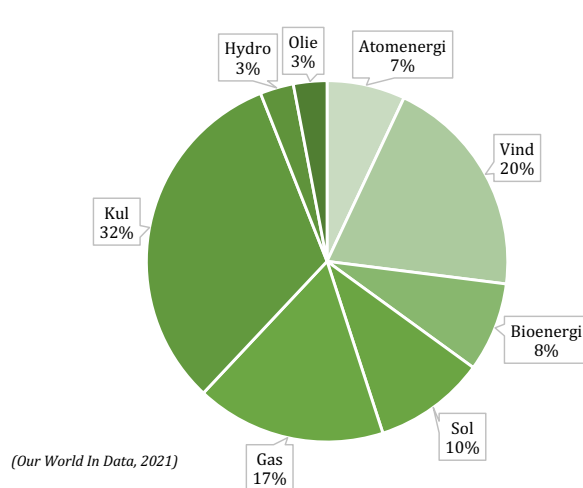
Energi- og forsyningssektoren

De to store energiselskaber RWE og EON samt BDEW (Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft) er en tysk interesseorganisation, som også er en aktiv del af Energiewende. De har strategier for at øge den vedvarende energiproduktion og udbygge el- og gasnetværket i Tyskland. RWE har vundet et udbud om etablering af off-shore vindenergi i Tyskland, som har en produktionskapacitet på mere end 1.3 GW. De har i 2022 etableret en off-shore vindmøllepark ved den engelske østkyst, hvor der samlet set er investeret 2.4 mia. £ (RWE, 2023a). Der kan på baggrund af disse investeringer og deres bæredygtighedsstrategi for 2022 argumenteres for, at de påvirker den tyske regering til at få de bedste rammer for at udbygge vindenergi. Ydermere er målet for RWE også at bygge et hydrogennetværk i Tyskland, hvilket kan bidrage til den grønne omstilling af industri og transport (RWE, 2022a). Ydermere er RWE en del af German Wind Energy Association, som er en del af interesseforummet Energiewende, hvilket er en helt central organisation for policy-making (Federal Republic of Germany Foreign Office, 2015).

Tysklands primære energimix

Tysklands elektricitetsproduktion

EON plæderer i deres strategi for en udbygning af elnettet og dette skal være en central del i at nå 1,5 gradsmålsætning i Paris-aftalen fra 2015. EON har offentliggjort en plan for at investere 22 mia. € frem mod 2026 til udvidelse af energinetværk (EON, 2023). Der kan på baggrund af dette, kombineret med de over 35.000 ansatte i Tyskland i 2021 (Statista, 2023a), argumenteres for at de er enige i den tyske regerings politiske forslag på energi- og forsyningsområdet, hvilket har betydning for de tyske præferencer. Der kan her drages en parallel mellem stats-samfunds-relationen i Tyskland i forhold til regeringens lydhørhed overfor nationale interessenter.

I BDEW's energiplan for 2022 udtrykker de også interesse for en styrkelse af hydrogenproduktion og distribueringsmuligheder i Tyskland. Dette skal bidrage til den tyske energidifferentiering og være central i afkoblingen af naturgas fra Rusland. Planen har til formål, at styrke den tyske industris omstilling samt bidrage til omstilling af energisektoren (BDEW, 2023). Dette kan argumenteres for at være en yderligere faktor i Tysklands præferencedannelse, når der skal forhandles i EU. Der er en klar tendens mellem de ovenstående selskaber og BDEW, som retter sig mod en forsyningsikkerhed og energiomstilling i Europa og Tyskland. Dette bør også anskues i forbindelse med den traditionelt høje grad af neokorporatisme i Tyskland, hvor inte-

resseorganisationer har en kanal til regeringens policy-making (Heywood, 2019). Der kan argumenteres for, at den nationale præferencedannelse sker i Tyskland i kombination med stats-samfunds-relationen, hvor interesseorganisationer har mulighed for at komme med input til policy processen.

Et tredje centralt energiselskab ved navn Uniper, er det tredje største i Europa målt på omsætning. De omsatte for 247 mia. € i 2022 (Companiesmarketcap, 2023). Den tyske stat har en ejerandel på 99,12% af selskabet, hvilket også kan anses for at være en faktor i den nationale præferencedannelse. Selskabet har en målsætning om en grøn omstilling, som følger den tyske regerings og EU's strategi (Uniper, 2023). Uniper har lagt en strategi, som fokuserer på udbygningen og omstillingen fra fossile brændsler til elektricitet, men specielt til grøn brint, hvor de vil øge produktions- og lagringskapaciteten (Uniper, 2023). Der er tydelig synergi mellem regeringsplanen for energiomstillingen af Tyskland og den strategi Uniper har fremlagt.

Uniper har ydermere påbegyndt etablering af en ammoniak og hydrogen terminal, hvor importen af hydrogen og ammoniak vil blive styrket. Denne terminal vil betyde, at der vil kunne forsynes med 295.000 tons grøn hydrogen i 2030. Dette skal understøtte industrien i Tyskland, som er afhængig af ammoniak i forbindelse med produktionskapacitet og hydrogen i forhold til produktion samt en omstilling til vedvarende energi (Uniper, 2023).

Industrien

BDI er en interesseorganisation, som varetager den tyske industris interesser, hvilket spænder fra bygningskonstruktioner, metal og stål til kemikalier. Det fremgår af deres 2023 rapport, at en stabil og billig energiforsyning er central for at bibeholde konkurrencedygtigheden (BDI, 2023). Det er kemikalieindustrien, som har været særligt påvirket heraf, hvilket også har hæmmet eksporten, hvorfor VCI (Tysk kemikalieindustri association) forventer et 5% fald i produktionen. Dette holdt sammen med virksomheden Bayer, der har over 22.000 ansatte i Tyskland og en omsætning på 44 mia. € i 2021, kan argumenteres for at være en del af den nationale præferencedannelse. Regeringen vil styrke industriens konkurrenceevne, hvilket kommer til udtryk i forbindelse med regeringens klimaplan, hvor der skal fokuseres på vedvarende energikilder og styrkelse af kemikalieindustrien i Tyskland (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, 2021). Jævnfør ovenstående, som beskriver Tysklands eksport betydning for den tyske

økonomi og BDEW's energiplan for 2022 (BDEW, 2023), hvor en differentiering af energiforsyningen og en omstilling til vedvarende energi vil være en del af den tyske præferencedannelse i forbindelse med REPowerEU.

Der kan argumenteres for, at de ovenstående afsnit afspejler den nationale præferencedannelse i Tyskland, hvor industrien og energisektoren er i et tæt samspil med det politiske system. Som tidligere belyst i den neoklassiske analyse, er et stærkt fokus på De Grünes ministerpladser, såvel som økonomiske og geopolitiske interesser er centrale faktorer i forbindelse med energikrisehåndteringen. Der kan ydermere argumenteres for, at neokorporatismen i Tyskland og den institutionelle organisering, hvor det tyske klima- og økonomiministerie har styrkelse af den industrielle sektor, som en af sine hovedopgaver. Dette kan argumenteres for at styrke den nationale præferencedannelse, hvor omstillingen af energiforsyningen skal ske i tæt forbindelse med industriens omstillingsevne.

Anden fase: Mellemstatslige forhandlinger

Den mellemstatslige forhandling, staterne imellem og EU, har haft en grundlæggende præmis om overordnet enighed af håndteringen af Ruslands krigsførelse mod Ukraine. Der har været forskellige grader af afhængighed af russiske fossile brændsler, hvilket er tydeligt i forhold til Tysklands nationale præferencer. Importen af naturgas på 66% fra Rusland, hvor gas udgør over 25% af det samlede energiforbrug i 2021, er et tydeligt eksempel på afhængighed (Our world in Data, 2023).

Der er stærke interesser i den tyske industri og energiselskaberne, som har lagt strategier for en omstilling til vedvarende energi, hvor atomkraft ikke er en del af disse. Der er fokus på grøn hydrogen og vindenergi, som de primære energikilder, da der er en stærk synergi mellem dem. Industrien er afhængig af disse forsyninger, hvilket intensiverer de nationale præferencer fra den tyske regering i forbindelse med forhandlingerne (BDI, 2023).

Den tyske regering har lagt vægt på en omstilling af energi- og forsyningssektoren til vedvarende energi, da atomkraftværker er lukket ned, og nationale aktører har investeret massivt i disse energikilder. Der kan argumenteres for, at der har været asymmetrisk interdependens mellem Tyskland, EU og Frankrig, da Tyskland ikke har atomkraft som alternativ. Tyskland har

med sin store økonomiske kapacitet haft andre muligheder i forhandlingsprocessen, da Tysklands industri udgør en stor del af EU's samlede industrisektor (European Commission, 2017).

Tredje fase: Valg af institution

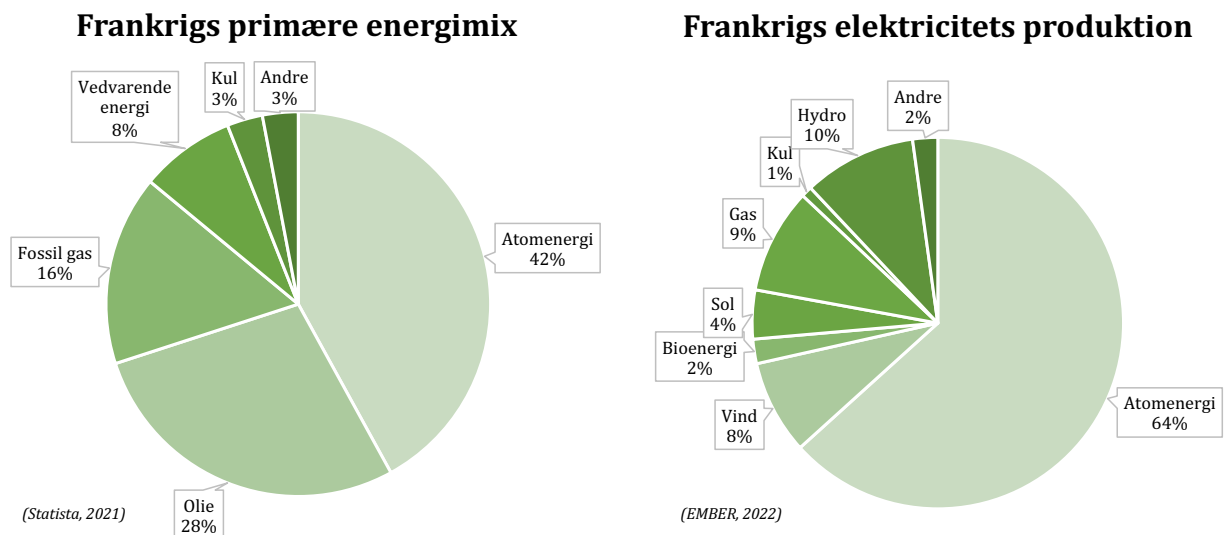
Den 10. og 11. marts 2022 blev der afholdt et uformelt møde i Det Europæiske Råd, hvilket medførte Versailleserklæringen. Der fremgår det, at rådet kom til enighed i forhold til at anmode Kommissionen om at udarbejde REPowerEU og en plan for forsyningssikkerheden (Det Europæiske Råd, 2022). Dette kan anses for at være en delegering og pooling via Det Europæiske Råd til Kommissionen om at komme med en fælles plan for medlemsstaterne. Delegeringen og poolingens sker i dette tilfælde fra Tyskland, da det fremgik af det tyske regeringsgrundlag, energiplan og industriplan, at de vil styrke EU samarbejdet og lave fælles front i forhold til at styrke forsyningsuafhængighed og omstilling af energisektoren (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, 2021). Der kan heraf udledes, at Tyskland har interesse for, at delegeringen reducerer transaktionsomkostningerne.

Tyskland udtrykker også ambitioner om at styrke EU-samarbejdet, hvilket kan ses som en tillid til institutionerne, hvor poolingens og delegeringen sker ved, at der bør sættes nogle fælles rammer.

Liberal intergovernmentalisme - Frankrig

Frankrigs nationale præferencer

I nedenstående model til venstre ses et overblik over Frankrigs primære energimix (Statista, 2021). Højre model viser Frankrigs elektricitetsproduktion fordelt på sektor (EMBER, 2022).

En stor del af Frankrigs energimix består af atomenergi. Derudover har Frankrig et relativt lavt kulstofforbrug grundet sin store atomflåde, som er den næststørste i verden efter USA (IEA, 2021a). Når det gælder energisektoren, er der tre store virksomheder, der dominerer Frankrigs energimarked. Den ene er, som nævnt tidligere, EDF, som leverer elektricitetsforsyning, herunder særligt atomenergi. Derudover er der ENGIE, som leverer forsyning af naturgas og LNG. Sidste dominerende virksomhed på det franske marked er TotalEnergies, som både leverer brændstof og benzin (International Trade Administration, 2023). Elproduktion, offentlig transport og forsvar er domineret af statsejede virksomheder (GlobalData, 2021). Som det blev belyst tidligere gennem Frankrigs *strategiske kultur* har de store virksomheder en stor indflydelse på statens ageren inden for nationale præferencer. Når det gælder energisektoren, har det en stor betydning for de nationale præferencer, hvordan de statsejede virksomheder klarer sig, og hvordan disse påvirker den nationale policy.

Atomenergiens policy-skift i præferencer

To-tredjedele af Frankrigs elektricitet kommer fra de 56 atomkraftværker placeret rundt i landet, og de har de seneste 30 år været en elektricitet eksportør (International Trade Administration, 2023). I 90'erne besluttede Frankrig at satse endnu mere på atomenergi, da det blev vurderet, at atomkraft ville have en større økonomisk fordel for landet. I 2014 nedsatte regeringen derimod en plan om at reducere atomenergi som led i sin nationale energipolitik. Det startede en voldsom national debat i befolkningen, fordi energipriserne ville stige voldsomt, hvis man reducerede produktionen af atomenergi (World Nuclear Association, 2023).

The Nuclear Policy Council er ledet af Macron, og er et råd, der har til opgave at finde ulemper og fordele inden for atompolitik, her deltager blandt andet interessenter fra de dominerende virksomheder (Ministère de la Transition écologique et de la Cohésion des territoires, 2021). Dette underbygger derudover den tidligere belyste pointe vedr. Frankrigs magtcentralisering af præsidentembedet.

I 2017 udskød den franske regering planen om at reducere 50% af sin atomenergi inden 2025, da det ifølge Macron ville få for store økonomiske konsekvenser for EDF og landets energipriser. Det blev fastholdt, at 14 af landets atomreaktorer skulle lukkes ned inden 2035. Dog med det in mente at have mulighed for at bygge nye reaktorer, som skulle erstatte de gamle. I januar 2019 blev der udarbejdet en samlet energistrategi for Frankrig kaldet PPE. I november 2021 annoncerede den franske regering, at Frankrig nu startede med at bygge nye reaktorer i 2023 (World Nuclear Association, 2023).

Hovedformålet i PPE er at imødekomme EU's klimaambitioner om at reducere drivhusgasser, som indgik i Paris-aftalen. I planen foreligger dermed et konkret mål for Frankrig om at reducere sin atomenergi i sit energimix. I februar 2022 skiftede Frankrig og den franske præsident pludselig holdning til dette. Han udtalte følgende i 2022: *"..It is the most relevant choice from an ecological point of view and the most expedient from an economic point of view and finally the least costly from a financial point of view."* (World Nuclear Association, 2023, s. 10). Der kan argumenteres for, at Frankrigs ændring frem og tilbage af sin atom-policy i høj grad er baseret på økonomiske faktorer. Disse faktorer må konstateres i høj grad at være baseret på, hvorledes Frankrig vurderer, hvordan det er billigst at producere energi og samtidig giver så få økonomiske konsekvenser som muligt.

EDF's indflydelse på nationale præferencer

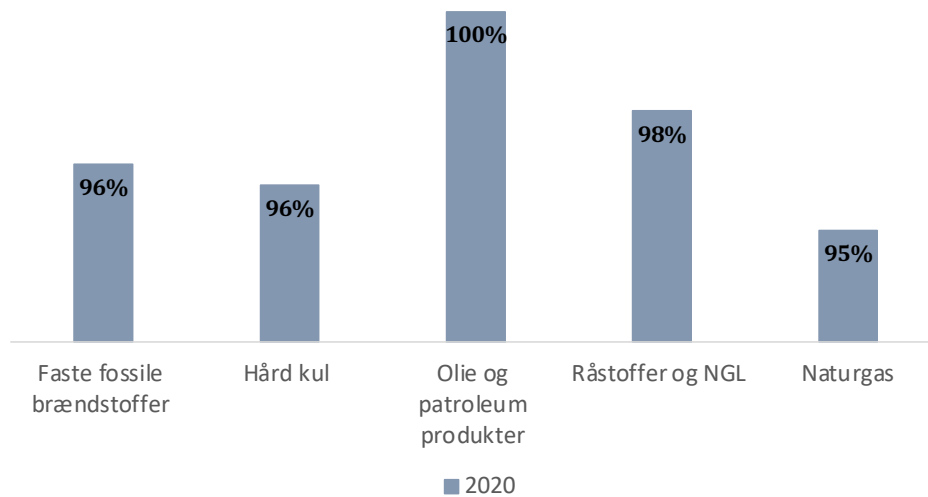
EDF blev grundlagt i 1946 og er hovedelektricitetsproducent og forsynings- og distributionsvirksomhed i Frankrig, som har haft monopol på markedet i over 50 år indtil der blev åbnet op for elektricitetskonkurrencen på markedet i 90'erne. EDF har ansvar for 90% af Frankrigs elektricitetsproduktion og 20% af verdens. EDF havde i tal fra 2021 167,160 tusind medarbejdere rundt i verden (Statista, 2023b) og omsatte for 143,5 milliarder euro i 2022 (Statista, 2023c). Som nævnt tidligere, er Frankrigs energisektor i høj grad domineret af statsejede virksomheder. Frankrig har i 2022 annonceret, at de, i forbindelse med at satse på atomenergi som primære energikilde, ønsker at eje EDF 100%, hvor de på nuværende tidspunkt ejer 84%. EU's plan om at udfase russisk gas igangsatte et ønske fra regeringen om at have det fulde ejerskab over selskabet. På den måde kan det, ifølge regeringen, bidrage til en mere sikker energiforsyning (Power Technology, 2022).

I 2012 var det meningen, at staten ville lukke atomkraftværket Fessenheim. EDF fik dem dog overtal til at vente med at nedlukningen til efter et andet atomkraftværk, Flamanville 3, blev færdig konstrueret. I august 2016 gik den daværende regering med til at betale en erstatning til EDF for at have lukket kraftværket (World Nuclear Association, 2023). Dette er et klart eksempel på, hvordan EDF har en påvirkning på de nationale præferencer som energi- og forsyningspolitikken fokuseres på. Som det fremgår af teorien, er en virksomhed mere indflydelsesrig på de nationale præferencer, desto mere intenst repræsenteret og solidt organiseret den er. Med sine enorme beskæftigelse og omsætning samt ansvarlighed for eksport og levering af energi både i indland og udland, kan der argumenteres for, at Frankrig i høj grad har haft svært ved at føre atomenergi politik uden at have EDF med i loopet. Det kan dermed konkluderes, at EDF er en central medaktør i energi- og forsyningspolitikken.

Frankrigs afhængighed af andre energi- og forsyningskilder

Olie er den næststørste energikilde i Frankrigs energimix med 28%. I forbindelse med at gøre EU og dets medlemsstater uafhængige, er det også et mål at udfase russisk olie, som er en stor leverandør i EU. Dette gøres for at opnå mindre sårbar energiforsyning (European Council, 2023a).

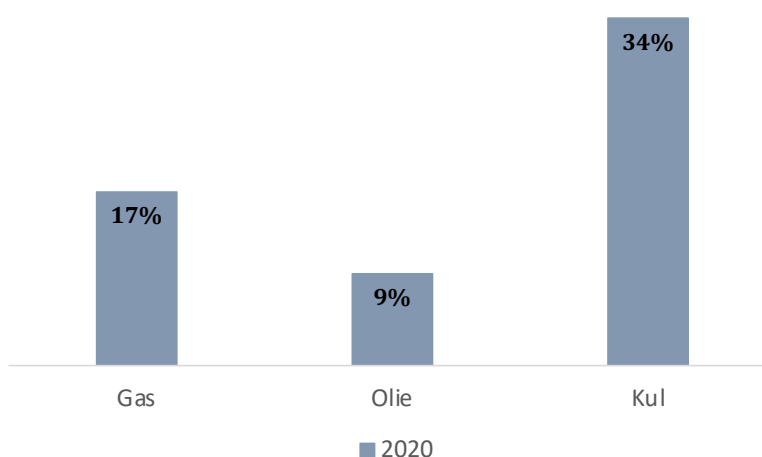
Frankrig var samlet set, i tal fra 2020, 44,7% afhængig af energiimport (Statista, 2022a). Ud af de samlede 44,7% viser nedenstående model, hvilke forskellige energityper der importeres fra. Disse tal inkluderer samlede import fra forskellige lande (European Commission, 2022a).

Kilde: Eurostat, 2020

Som det ses i nedenstående model, er dette tal på, hvorledes deres samlede import af gas, olie og kul er afhængige af Rusland (European Commission, 2022a).

For at forstå væsentligheden af disse tal, skal det sættes i kontekst til hvorledes EU gennem REPowerEU agter at gøre sig uafhængig af russisk gas.

Kilde: Eurostat, 2020

Dermed kan der argumenteres for, at EU's ambition om at gøre medlemslandene mere uafhængige af Rusland har en påvirkning på, hvorledes Frankrig skal finde erstatning af disse energikilder andre steder.

EU's ambition har også ført til en transformering af det europæiske LNG-marked, som skabte vækst for LNG-producenter. Derudover planlægger EU at bygge gasterminaler gennem hele EU. LNG-importen steg i 2022 med 87% ifølge GRT Gaz, som er et datterselskab til ENGIE der administrerer det meste af gastransmissionsnettet i Frankrig (International Trade Administration, 2023).

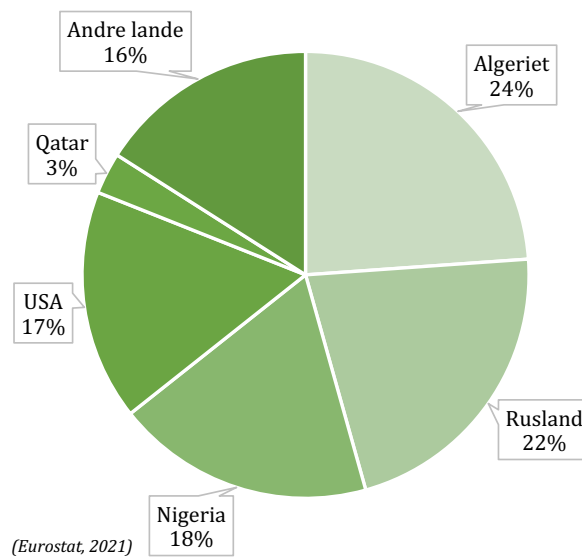
ENGIEs indflydelse på nationale præferencer

ENGIE har tre LNG-terminaler placeret i Frankrig. En af disse var oprindeligt planlagt lukket, men grundet energikrisen i Frankrig har ENGIE lavet nye kontrakter med staten, som sikrer, at denne terminal fortsat vil blive benyttet frem mod 2028 (International Trade Administration, 2023). Her ses et eksempel på, hvorledes en problemspecifik situation åbner op for en økonomisk mulighed for ENGIE, som dermed bliver en vigtig medaktør i den førte nationale energi- og forsyningspolitik og de nationale præferencer.

ENGIE havde i tal fra december 2022 96,454 medarbejdere i 31 lande (Engie, 2022a). ENGIE er 23,6% ejet af den franske stat. De varetager i høj grad infrastruktur af gasaktiviteter i Frankrig (41 %), vedvarende energi (15%), atomenergi (7%) og forsyning (6%) (Moody's investor service, 2022).

ENGIE har øget sin omsætning i 2022 sammenlignet med 2020 og 2021. De omsatte i 2020 for 44,306 mia. euro, i 2021 for 57,866 mia. euro og 93,865 mia. euro (Statista, 2023d). Selvom ENGIE i takt med udfasningen af russisk gas har været nødsaget til at finde nogle nye importører og løsninger. Derudover har de også aktivt været en del af, hvorledes de kan bidrage til de politiske beslutninger om at erstatte russisk import af gas med alternative importører (Engie, 2023b).

Frankrigs hovedimportører af LNG

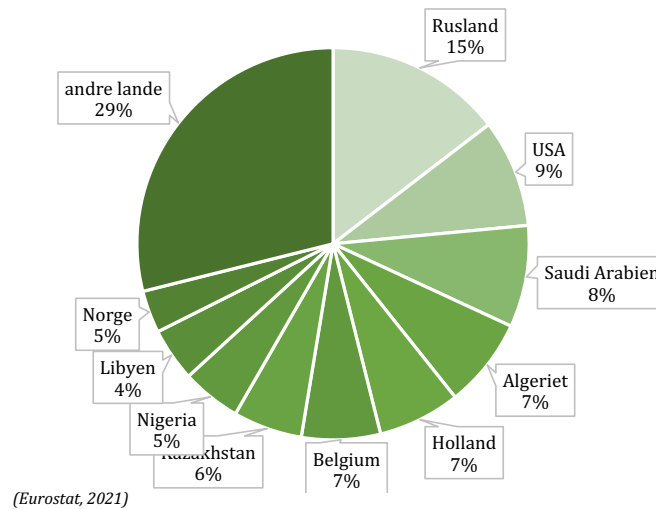

I ovenstående model ses et overblik over Frankrigs LNG-import (Eurostat, 2021a). Der kan argumenteres for, at der er en kausal sammenhæng mellem EU, som har sat krav om udfasning af russisk gas, og ENGIEs aftaler med andre gasimportører. Da ENGIE's høje omsætning bidrager positivt til Frankrigs økonomi, og de samtidig beskæftiger en masse arbejdspladser, kan der argumenteres for, at staten i høj grad har en interesse i at tilpasse sine nationale policy præferencer til ENGIEs fordel. Derudover er det en væsentlig pointe, at den franske stat har en andel i ENGIE, som dermed også kan have medindflydelse på, at den franske stat i højere grad er interesseret i at ENGIEs omsætning går godt, og at der bliver lavet gode kontraktuelle aftaler med andre importører i planen om at udfase den russiske import af gas i EU.

TotalEnergies indflydelse på nationale præferencer

Frankrig har som en del af sin energipolitik et mål om at opnå en kraftig reduktion af sit olie- og gasforbrug fra 2020-2030. Endvidere er Frankrig afhængige af udlandske leverandører af råolie, olieprodukter og naturgas, og vil derfor også i fremtiden være afhængige af samarbejder med disse importører (IEA, 2022). I Frankrigs samlede energiimport ligger raffineret petroleum, petroleum gas og råolie i toppen (OEC, 2023). Nedenstående model viser Frankrigs top importører af olie og petroleum målt i lande i 2021 (Eurostat, 2021b).

Frankrigs hovedimportører af olie og petroleum

Som det kan ses i modellen, leverer Rusland 15% af de samlede 28% af olie til Frankrig. Det er over halvdelen af Frankrigs import af olie og petroleum, der kommer fra Rusland.

I takt med sanktioneringen af Rusland, er det en del af sanktionerne, at olie og petroleum ikke kan importeres længere til EU medlemslandene (European Council - Council of the European Union, 2023a).

På listen over de største virksomheder i Frankrigs industrisektor gennem markedskapital, er det store olie- og gasselskab TotalEnergies på en tredjeplads (Statista, 2022b). I 2020 rangerede virksomheden på en sjetteplads på listen over største olie- og gasselskaber efter omsætning på verdensplan (Statista, 2023e). TotalEnergies havde en omsætning på 281 mia. \$ i 2022 (Statista, 2023f), hvor tre-fjerdedele af dens regionale omsætning ligger inden for EU. TotalEnergies er den tredjestørste gas og el-forsyner i Frankrig og har 10 % af markedsandelen i Frankrig (TotalEnergies, 2023).

TotalEnergies er ejet af institutionelle aktionærer (74,4%) og private aktionærer (25,6%). Virksomheden har 26,4% aktionærer i Frankrig og den franske stat ejer 13,8% af den samlede virksomhed (Statista, 2023f).

I kraft af TotalEnergies store økonomiske kapacitet og markedsandel i Frankrig, kan dermed argumenteres for, at Frankrig i høj grad vil forsøge at imødekomme virksomhedens interesser gennem regeringens energi- og forsyning politikker, idet de ikke har interesse i at miste deres bidrag til BNP og i kraft af deres store forsyningskapacitet til Frankrig af gas og elektricitet.

Frankrigs mellemstatslige forhandlinger & valg af institution

På baggrund af ovenstående analyse af Frankrigs nationale præferencedannelse i forhold til energi- og forsyningsspørgsmålet, belyses de mellemstatslige forhandlinger og institutionsvalg via LI's anden og tredje fase. I lyset af LI kan det først og fremmest konstateres, at Frankrig indgår i internationale forhandlinger på EU's arena som en rationel aktør på basis af sine problemspecifikke præferencer og ressourcer (Jensen et al., 2021).

"Stillet over for voksende ustabilitet, strategisk konkurrence og sikkerhedstrusler har vi besluttet at påtage os et større ansvar for vores sikkerhed og tage yderligere afgørende skridt til at opbygge vores europæiske suverænitæt." (Det Europæiske Råd, 2022, s. 3).

I Versailleserklæringen specificeres, hvordan EU kan reducere energiafhængigheden og opbygge et mere robust økonomisk grundlag (Det Europæiske Råd, 2022). Beskyttelse af kritisk energiinfrastruktur er et andet vitalt aspekt af energisikkerhed. Beskyttelse af nøgle-installationer, såsom kraftværker og rørledninger, mod fysiske trusler og cybertrusler er afgørende for at opretholde en stabil energiforsyning. Energipolitik er dermed sammenflettet med sikkerhedspolitik på grund af energi sikkerhedens dybtgående konsekvenser (NATO, 2022). Der kan dermed argumenteres for, at Versailleserklæringen implicit har en direkte kobling mellem energipolitik og sikkerhedspolitik.

De mellemstatslige forhandlinger mellem staterne hviler på en fælles vision om et styrket EU samt en samlet *europæisk suverænitæt*. De er nået til enighed om at udfase af import af russisk gas, olie og kul hurtigst muligt. Selvom forhandlingernes outcome på EU-niveau som udgangspunkt er positive-sum, hvor alle stater står til at få noget ud af at nå til enighed (Moravcsik, 2018), så kan effektiviteten og fordelingen af disse outcomes variere.

Som beskrevet tidligere i første fase, har Frankrig i overvejende grad valgt at satse på atomenergi, som sin primære energikilde, trods en skiftende national præference herom. The Nuclear Policy Council havde et møde den 3. februar 2023, hvori præsident Macron meddelte at bygge seks nye reaktorer med det formål at genvinde kontrollen over Frankrigs energifremtid, styrke Frankrigs forsyningssikkerhed og *egen suverænitet*. Den fulde strategi på kort og lang sigt for Frankrigs atomenergi udkommer i juni 2023. Der blev derudover nævnt til mødet, at denne lancering skal indebære refleksioner over brændselskredsløbet, så Frankrig kan styrke og bevare sin *strategiske autonomi* på dette område samt *energi suverænitet*. Derudover er en anden væsentlig pointe fra mødet, at atomkraft er en prioritering for Frankrig i konsolideringen af sin suverænitet i ambitionerne om dekarbonisering og styrkelse af den franske økonomi (Élysée, 2023b).

Frankrigs forhandlingsstyrke

Med afsæt i de nationale præferencer, kan man via LI's anden fase argumentere for, at Frankrig ikke er lige så afhængige af REPowerEU. Dette skyldes mønsteret af asymmetrisk interdependens, der kan identificeres i, at de er mindre afhængige af nærværende integration, fordi de i højere grad selvstændigt har mulighed for at håndtere sikringen af sin egen energi og forsyning via atomenergi (IEA, 2021a; Moravcsik, 1998). Som belyst tidligere i nationale præferencer, udspringer Frankrigs interesser i høj grad af, hvorledes det kan give mest mulig økonomisk nytte for den franske stat, og hvordan det samtidig kan spille en rolle i det samlede mål om klimaneutralitet i 2050. Da 64% af den franske elektricitet kommer fra atomenergi, og de nu satser på det som den primære energistrategi for at indfri målene i Den Grønne Pagt, samt implementering i nationale energi- og klimastrategier, kan der argumenteres for, at Frankrig derfor har en stor interesse i at få atomenergi til at blive markeret som en grøn energikilde i EU.

I marts 2023 plæderede Frankrig for at give brint fremstillet af atomenergi (pink brint) en fremtrædende rolle i EU's nye regler for vedvarende energi og dets 'low-carbon' regnskab. Ministerrådet og EU-Parlamentet nåede til en foreløbig aftale om direktivet for vedvarende energi (European Council - Council of the European Union, 2023b), hvor den forpligtende målandel af vedvarende energi herfor blev hævet fra 32% til 42,5% i energiforbruget inden 2030 (European Parliament, 2023b). I forhold til andre medlemslande er Frankrig bagud i forhold til dets

procentdel af vedvarende energi pga. sit fokus på atomenergi. Selvom Frankrig ikke fik fuld opbakning til, at atomenergi fik en fremtrædende rolle i den fremtidige energiplan for EU, fik de en justering i direktivet: Et givent land med store mængder af atomkraft i sit energimix får mulighed for at opnå 'klimarefution' ved at opfylde et delmål for grøn energi i industrien (Gavin & Jack, 2023; European Council - Council of the European Union, 2023c).

Frankrig er en medlemsstat, der i sit energiregnskab for vedvarende energimål kan benytte sin brint fra ikke biologiske brændstoffer herunder atomenergi. Frankrigs energiomstillingsminister udtalte, at Frankrig nu er et skridt tættere på at kunne inddrage og anerkende andre energikilder i sit samlede vedvarende energimix (Gavin & Jack, 2023). Det kan udledes, at dette for Frankrig har en afgørende betydning for at kunne indfri EU's samlede klimaneutralitetmål for 2050 og samtidig satse på atomenergi som sin dominerende energikilde. Forud for forhandlingerne havde Frankrig formet en alliance med otte andre EU-lande til at bakke op om atomenergiindsatsen. Dog blev det i sidste ende kun en fordel for de lande med en stor andel af atomenergi i sit samlede energimix (Gavin & Jack, 2023).

Der kan argumenteres for, at disse 'hårde forhandlinger' udmundede sig i et kompromis til Frankrigs fordel. De fordelingsmæssige resultater, forstået som fordelingen af integrationsfordelene, afspejler hertil Frankrigs forhandlingsstyrke, idet de kan argumenteres for at stå stærkt i den asymmetriske interdependens.

Frankrigs pooling og delegering af magt til institutionerne

Jf. Art. 4 (TFEU) er der delt lovgivningskompetence mellem EU og medlemsstaterne inden for energi (i) og miljø (e) (EUR-lex, 2016). Så længe der er delt kompetence inden for disse områder, kan det som belyst tidligere argumenteres for, at Frankrig her har en stor interesse i at opretholde EU-samarbejder på trods af en stærk national energi- og forsyningsikkerhedsstrategi. Som belyst tidligere, har Frankrig vist sig som en stærk aktør i forhandlingerne om vedvarende energi i EU. I forhandlingerne kan Frankrig få deres nationale præferencer implementeret gennem pooling og delegering i EU-institutioner.

Ifølge LI fører institutionaliseringen af samarbejdet til, at transaktionsomkostningerne reduceres, da allerede eksisterende regler strukturerer nye beslutninger. Det er den offentlige administrations services, herunder forsvaret, uddannelse, sundhed og socialt arbejde, der udgør mest i Frankrigs BNP med 21,9%. Dernæst kommer handel, som fylder 17,7% og så industri- og energisektoren med 13,5% (IEA, 2021a). Der kan argumenteres for, at selvom Frankrigs nationale præferencer ikke altid er forenelige med EU's energipolitiske retning, har de stadig interesse i at skabe fælles løsninger på energiområdet i EU, da de i andre sektorer i højere grad er afhængige af EU-samarbejdet. Institutionaliseringen af samarbejdet er derfor til fordel for Frankrigs realisering af andre nationale præferencer.

Delkonklusion af Frankrig og Tyskland – liberal intergovernmentalisme

På baggrund af ovenstående analyseafsnit kan det med afsæt i LI's første fase konkluderes, at de tre store virksomheder, som dominerer Frankrigs energimarked, nemlig EDF, ENGIE og TotalEnergies, har indflydelse på Frankrigs nationale præferencedannelse. Frankrig har i høj grad interesse i at imødekomme virksomhedernes interesser gennem sin energi- og forsyningspolitik, idet virksomhederne har stor indflydelse på Frankrigs økonomi.

Ydermere kan det udledes, at Frankrigs nationale præferencer i høj grad hviler på atomenergi. Hertil argumenteres for, at Frankrigs præferenceskift i forhold til brugen af atomenergi som sin primære energikilde er præget af økonomiske faktorer, energikrisen og det øgede fokus på ren energiproduktion fra EU. Derudover er Frankrigs energisektor i høj grad domineret af virksomheder med en relativt stor statsejet andel, fordi det, ifølge den franske regering, kan bidrage til en mere sikker energiforsyning.

I forhold til Tyskland kan det udledes, at de nationale præferencer er præget af deres økonomiske kapacitet og deres industris rolle på EU og nationalt niveau. De nationale præferencer omhandler en sikring af energiforsyningen og en konkurrencedygtig omstilling af energi- og industriktoren. Dette udspringer af Tysklands afhængighed af olie og gas fra Rusland. Vi kan ud fra ovenstående udlede et kausalforhold mellem de industrielleinteresseorganisationer og den tyske energisektors interesser og den tyske nationale præferencedannelse, da landets neo korporatistiske tilgang og institutionelle organisering betoner disse interesser i forbindelse med en supranational forhandlingssituation.

Med henblik på LI's anden fase synliggør Frankrigs nationale præferencer, hvordan de er mindre afhængige af REPowerEU. Dette kan udledes via asymmetrisk interdependens, at Frankrig i højere grad har alternative muligheder for at håndtere sikringen af sin egen energi og forsyning via atomenergi. Endvidere kan det udledes, at Frankrig har en stærk forhandlingsposition i de mellemstatslige forhandlinger. Dette effektuerede sig i Frankrigs præference om at få atomenergi inkorporeret som en samlet del af EU's low-carbon-strategi, hvor resultaterne af de 'hårde forhandlinger' endte i et kompromis til Frankrigs fordel.

Frankrig og Tyskland delegerer og pooler autoritet via Det Europæiske Råd til EU-Kommissionen for at udarbejde REPowerEU. Selvom Frankrigs nationale præferencer ikke altid er forenelige med EU's energipolitiske retning, har de stadig interesse i at skabe fælles løsninger i EU, da andre af Frankrigs sektorer kan drage fordel af fælles aftaler. Med udgangspunkt i LI's tredje fase kan det derfor konkluderes, at institutionaliseringen af samarbejdet stadig er til fordel for Frankrigs realisering af andre nationale præferencer.

I forhold til Tysklands præferencer, kan det udledes, at de blev intensiveret i forhandlingerne vedrørende REPowerEU, hvor den politiske linje lægger vægt på en grøn omstilling. Der er et fokus fra regeringens side, om at den grønne omstilling skal understøtte den tyske økonomi. Dette ses også i forhold til de to førnævnte energiselskabers investeringer og industriens strategier om en bæredygtig fremtid. Den tyske regering delegerer deres beslutningskompetence til EU, hvilket anses for at være en styrkelse af EU Kommissionen og Rådet. Dette har til formål at minimere risikoen for divergerende tiltag fra medlemsstaterne. Det bør sammenholdes med Tysklands asymmetriske interdependens i afhængigheden af en fælles løsning på forsynings- og energikrisen.

Diskussion af undersøgelsens resultater

Undersøgelsens resultater

I følgende afsnit vil projektets resultater diskuteres, således at der kan foretages en vurdering af, hvorvidt den samlede undersøgelse lever op til vurderingskriterierne. Ydermere vil indeholde en selvkritik om projektets resultater for at vurdere, hvordan projektet lever op til vurderingskriterierne for videnskabelig kvalitet herunder reliabilitet, validitet, gennemsigtighed og generaliserbarhed.

Vores undersøgelse har nogle udfordringer i forhold til, at undersøgelsesobjektet er under udvikling konstant og den sociale virkelighed er kompleks, hvilket gør, at vi analyserer et fænomen, som ændrer sig jævnfør systemisk stimuli. Dernæst anvendes der empiri, som ikke følger med den øjeblikkelige ændring i nutidens problematikker. Dette er dog en fælles udfordring for videnskabelige undersøgelser, da de ikke kan få adgang til øjeblikkelig data, men må anvende det tilgængelige, som kan sige noget om nutiden.

Der er også nogle svaghedspunkter i de to valgte teorier, hvilket vi forsøger at kompensere ved at anvende dem i samspil med hinanden. Dette begrundes ved, at LI's svaghedspunkter kan kompenseres ved inddragelse af neoklassisk realismes begrebsapparat, der giver mulighed for at belyse nationale politiske systemers betydning og befolkningens holdning. Den neoklassiske teoriramme har en udfordring i forhold til at belyse aktørerne på nationalt niveau, hvor LI kan belyse disse med et dybdegående analytisk perspektiv ved at kigge på de specifikke nationale præferencer og deres betydning i EU-kontekst. Transparens har været et væsentligt element i den måde, vores undersøgelse er udført på, da det giver indsigt i vores valg og antagelser, som ligger til grund for de slutninger, vi udleder.

Kausalitet

Undersøgelsens kausalitet har været et væsentligt element for at kunne belyse teorierne i samspil med empirien. Kausalitet er i den samlede undersøgelse blevet belyst løbende ved at have en historisk kontekst for positioneringen af de to lande i dag. Fordi vi har arbejdet med en kausalitetsforståelse, som er inspireret af Poppers kritiske rationalisme, og at begge teorier fungerer inden for det samme ontologiske og epistemologiske udgangspunkt.

Derudover lægger begge anvendte teorier vægt på de kausale forhold. I forhold til neoklassisk realisme ses det i form af, at den uafhængige variabel sammen med den intervenierende variabel skaber den afhængige variabel. LI-teorien har også her en klar faseopdeling, hvoraf første fase sker, som dermed påvirker anden fase, som i sidste ende påvirker tredje fase. Disse faktorer har gjort, at der i undersøgelsen er benyttet en kausal tilgang, dog med det in mente, at vi ikke har kunnet påvise alle kausale forhold, som kan være gældende. Det har derfor været væsentligt for undersøgelsen at foretage en klar afgrænsning inden, således reliabiliteten og den interne validitet for undersøgelsen har kunnet styrkes.

Projektets reliabilitet (pålidelighed)

Der kan argumenteres for at være en høj grad af reliabilitet i projektet, da vi har en systematisk tilgang til, hvordan vi måler teorierne og analyserer det empiriske grundlag. Ydermere følger vi den samme fremgangsmåde i begge cases ved anvendelse af begge teorier. Dette giver dog forskellige udvalg grundet de forskellige strukturer og nationale interesser. Ved at udføre operationalisering af begreberne, have en analysestrategisk tilgang, hvori empiri og teori spiller sammen og desuden definere vores uafhængige og afhængige variabler i relation til det samlede projekt, har vi kunnet sikre os en høj reliabilitet. Vi kan dermed se, at vores uafhængige variabel har en effekt/påvirkning på vores afhængige variabel i analysen, som bidrager til det samlede projekts reliabilitet.

Projektets validitet (gyldighed)

Der kan argumenteres for at være en høj grad af intern validitet i projektet, da problemformuleringens besvarelse vil kunne findes i de nationale præferencer og de nationale strukturer. Der er fokus på, hvordan Tysklands og Frankrigs nationale præferencer påvirker energi- og forsyningspolitik på EU-niveau. Dette sikrer vi bliver belyst ved en operationalisering af LI og neoklassisk realisme, hvorved de vil kunne anvendes til belysningen af disse nationale forhold.

Der er en begrænset ekstern validitet, da projektet fokuserer på to enkeltstående stater og deres nationale forhold. Derfor vil disse resultater ikke kunne overføres på andre cases, da de individuelle nationale forhold er divergerende.

Projektets gennemsigthed

En bærende del af undersøgelsen er foretaget gennem en dokumentanalyse. Det er således væsentligt for gennemsigtheden i projektet at belyse, hvor og hvordan dokumenterne er fundet, samt hvilken relevans de har. Der er således blevet udarbejdet en litteratur- og informations-søgningsstrategi samt en litteratursøgningstabel (bilag 1) for at vise, hvordan projektet har indhentet og prioriteret sin empiri. Derudover er der i projektet udarbejdet forskellige modeller, som skal gøre projektets analysestrategi tydelig i takt med at vise, hvordan projektet benytter teorierne. Ydermere er det gennemgående, at metateksten skal fungere som en sammenkobling mellem kapitler og afsnit.

Projektets generaliserbarhed

Projektets generaliserbarhed kan begrundes ved den konkrete caseudvælgelse, hvor casesne er strategisk valgt på baggrund af et teoretisk udgangspunkt og en viden om landenes politiske og økonomiske kapacitet i EU's policy-proces. Generaliserbarheden vil kunne bruges til at forme en parallelisering til fremtidige nationale præferencedannelser i de to lande i forbindelse med policy-forhandlinger på EU-niveau, hvilket vil være i forlængelse af den interne validitet. Der kan på baggrund af vores undersøgelse udledes, hvordan nationale præferencer og nationale strukturer bliver dannet og har betydning for den forhandlingsposition, som sker forud for forhandlinger i EU's institutioner.

Konklusion

Det kan konkluderes, at de nationale forhold i Frankrig har en indflydelse på landets policy-outcome. Frankrigs strategiske kultur er i høj grad domineret af deres atomkapacitet. Frankrigs stats-samfunds-relation er domineret af en samfundsskepsis overfor den politiske elite, som gør, at Frankrigs stats-samfunds-relation vurderes som svag. Frankrigs nationale institutioner og den magt, som er centraliseret i præsidentembedet, præger i høj grad Frankrigs policy-respons, da præsidenten i høj grad kan dirigere den politiske retning. Frankrigs dirigisme udtrykkes i relationen til de statsejede virksomheder, herunder særligt EDF, der alt andet lige gør, at staten påvirker de dominerende virksomheder inden for energi- og forsyning, men også, at

de selvsamme virksomheder påvirker de nationale præferencer. Frankrig har en stærk forhandlingsposition på EU-niveau, når det gælder energi- og forsyning grundet deres atomindustri. Heraf er Frankrig i mindre grad afhængig af delegering og pooling i REPowerEU, fordi de ikke er lige så afhængige af forsyningsimport fra Rusland, men da de inden for andre sektorer kan drage fordel af EU-samarbejde og minimere transaktionsomkostningerne, vil deres nationale præferencer stadig være knyttet til EU-samarbejde.

Tysklands strategiske kultur bunder i landets historiske prioritering af industriens interesser. Landets stats-samfunds-relation er stærk og bunder tildels i landets neokorporatistiske tilgang til policy-making. Både formelle og uformelle struktureringer i Tysklands nationale institutioner har, som belyst, også en indflydelse på landets policy-making. Sammenlægningen af specifikke ministerier såvel som delegering af relevante ministerposter har givet Tyskland en stærk kapacitet til forfølgelse af landets grønne omstilling på EU-niveau. Tyskland har en stor interesse i at samarbejde i EU og finde fælles energi- og forsyningsløsninger, som er deres udgangspunkt i forhandlingspositionerne. Tyskland er mere afhængige af pooling og delegering af magt i EU på energi- og forsyningsområdet, fordi de er mere afhængige af at finde alternative løsninger som kan erstatte russisk import gennem REPowerEU, netop derfor har de en interesse i at styrke EU's suverænitet på dette område.

Det kan dermed konkluderes, at begge landes industriers afhængighed og produktion af sikker og omkostnings fordelagtig energi har indflydelse på både forsyningssikkerhed såvel som økonomisk interdependens, og dermed landenes mulighed for at positionere sig. Tysklands afhængighed af Rusland gør, at de nationale præferencer omhandler sikring af energiforsyning i takt med at opnå en konkurrencedygtig omstilling af energi- og industrisektoren. Hvorimod Frankrigs nationale præferencer er forankret i atomenergi, hvor deres øgede fokus på dette efter invasionen af Ukraine har påvirket deres nationale energi- og forsyningspolitik. De nationale kausale forhold kan dermed konkluderes at være medvirkende til at påvirke EU's energi- og forsyningsstrategi.

Perspektivering

En stor del af energi- og forsyningspolitik omhandler klima, for at opnå en dybere forståelse af projektets genstandsfelt ville en klimaorienteret vinkel således kunne bidrage til dette. Til videre forskning ville det være relevant at benytte Frankrig og Tysklands nationale forhold og præferencer til at undersøge, hvordan disse påvirker EU's samlede mål om at blive det første klimaneutrale kontinent i senest 2050 (Europa Kommissionen, 2019). I 2021 godkendte Europa-Parlamentet klimaloven, som gør Den Grønne Pagt til en juridisk bindende forpligtelse. EU's klimalov opstiller derudover rammerne for, hvordan reduktionerne fordeler sig mellem medlemslandene, og er baseret på et fordelingsprincip, der blandt andet bygger på landenes BNP. Det er her op til de enkelte lande, hvordan målet nås (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2021). Det kan fra et klima perspektiv undersøges, hvorledes deres omstilling af nationale præferencer i realiteten lever op til EU's samlede klimaambitioner. Som belyst i denne undersøgelse kan det diskuteres, hvorvidt Frankrigs ændring på pink brint som værende en del af "low-carbon" regnskabet og desuden Tysklands genåbning af kulkraftværker, har haft betydning for selve klimaregnskabet på EU-niveau. For at belyse en klimaorienteret vinkel ville det ligeledes være nødvendigt at benytte en anden teoretisk ramme. Her ville det give mening at benytte Neofunktionalisme. Neofunktionalisme og særligt begrebet "spill-over" effekten, kan i forbindelse med klima beskrive hvordan klimapolitikker inden for EU kan fremme integration og samarbejde på relaterede politikområder (Jensen et al., 2021). Klima er derfor et væsentligt perspektiv på genstandsfeltet, som vil kunne give dybere forståelse af kompleksiteten.

Litteraturliste

Adcock, R., & Collier, D. (September 2001). Measurement Validity: A Shared Standard for Qualitative and Quantitative Research. *American Political Science Review*, Vol. 95, No. 3, s. 529-546.

Appunn, K. (6. December 2021). *Clean Energy Wire*. Hentet fra The design of Germany's new govt: A climate "super ministry" for the Greens: <https://www.cleanenergywire.org/factsheets/design-germanys-new-govt-climate-super-ministry-greens>

BDEW. (2023). *Energy plan 2022*. BDEW.

BDI. (2023). *Industry Report | Industrial production and trade in the individual industries*. BDI.

Blatter, J., & Haverland, M. (2012). Relevance and refinements of case studies. In J. Blatter, & M. Haverland, *Designing case studies: Explanatory approaches in Small-N research* (pp. 1-32). London: Palgrave Macmillan.

Boisen, J. (12. Januar 2018). Hvad er der galt med Frankrig? *Udenrigs*, (3), s. 93-106.

Brouard, S., & Guinaudeau, I. (April 2015). Policy beyond politics? Public opinion, party politics and the French pro-nuclear energy policy. *Journal of Public Policy; Cambridge Vol. 35, Iss. 1*, s. 137-170.

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie. (2021). *Integrierter Nationaler Energie- und Klimaplan*. Berlin: Bundesministerium für Wirtschaft und Energie.

Companiesmarketcap. (2023, Maj 22). *Companies markedet cap*. Retrieved from Companiesmarketcap: <https://companiesmarketcap.com/uniper/revenue/>

Det Europæiske Råd. (2022, marts 10-11). *Uformelt møde mellem stats- og regeringscheferne Versailleserklæring*. Retrieved from Versailles, den 11. marts 2022 (OR. en): <https://www.consilium.europa.eu/media/54803/20220311-versailles-declaration-da.pdf>

Det Europæiske Råd. (17. April 2023). *EU's reaktion på Ruslands invasion af Ukraine*. Hentet fra <https://www.consilium.europa.eu/da/policies/eu-response-ukraine-invasion/#invasion>

Deutsche Welle. (22. 08 2022). *Germany reactivates coal-fired power plant to save gas*. Hentet fra Deutsche Welle: <https://www.dw.com/en/germany-reactivates-coal-fired-power-plant-to-save-gas/a-62893497>

Élysée. (2023a). *The role of the president*. Hentet fra Élysée: <https://www.elysee.fr/en/french-presidency/the-role-of-the-president>

Élysée. (2023b, februar 3). *Conseil de Politique Nucléaire*. Retrieved from Elysee France: <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2023/02/03/conseil-de-politique-nucleaire>

EMBER. (2022 , marts). *Home / Countries & regions / France*. Retrieved from EMBER-CLIMATE: <https://ember-climate.org/countries-and-regions/countries/france/>

Engie. (2022a). *Social data*. Retrieved from Social data - Workforce: <https://www.engie.com/en/social-data>

Engie. (31. December 2022). *Shareholder Structure*. Hentet fra Engie.com: <https://www.engie.com/en/shareholders/engie-share/shareholder-structure>

Engie. (2023b, februar 21). *ENGIE FY 2022 & Market Update Transcript* . Retrieved from FY 2022 RESULTS & MARKET UPDATE 2023: <https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2023-02/ENGIE%20FY%202022%20%26%20Market%20Update%202023%20Transcript.pdf>

EON. (2023). *On course for net Zero - Supporting paper for E.ON's decarbonization strategy and climate-related disclosures*. Essen: EON.

Europa-Kommissionen. (2019). *Den europæiske grønne pagt*. Hentet fra Europa Kommissionen: <https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european->

[green-deal/climate-action-and-green-deal_da](#)

Europa-Kommissionen. (Maj 2022a). *REPowerEU*. Hentet fra Europa-Kommissionen: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_da

EUR-lex. (2016, juni 7). *Official Journal of the European Union - Article 4*. Retrieved from Dokument 12016E004 - Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union PART ONE - PRINCIPLES TITLE I - CATEGORIES AND AREAS OF UNION COMPETENCE Article 4: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E004>

European Commission. (2017). *Investing in a smart, innovative and sustainable Industry - A renewed EU Industrial Policy Strategy*. Brussel: European Commission.

European Commission. (2022a). *FR_2022_Energy_Snapshot*. Bruxelles: European Commission.

European Council - Council of the European Union. (2023a, april 14). *EU sanctions against Russia explained*. Retrieved from Policies - How and when the EU adopts sanctions: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>

European Council - Council of the European Union. (2023b, april 27). *Fit for 55*. Retrieved from European green deal - fit for 55 : <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

European Council - Council of the European Union. (2023c, marts 30). *Council and Parliament reach provisional deal on renewable energy directive*. Retrieved from Press releases / Council of the EU: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/03/30/council-and-parliament-reach-provisional-deal-on-renewable-energy-directive/>

European Parliament. (06. 09 2023a). *European Parliament*. Hentet fra Olaf Scholz: “We need a geopolitical, larger, reformed EU, open to the future”: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230505IPR85002/olaf-scholz-we-need-a-geopolitical-larger-reformed-eu-open-to-the-future>

European Parliament. (30. marts 2023b). *Renewable energy: MEPs strike deal with Council to boost use of green energy*. Hentet fra Press room / European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230327IPR78523/renewable-energy-meps-strike-deal-with-council-to-boost-use-of-green-energy>

Eurostat. (2021a). *Eurostat - Energytrade*. Retrieved from Imports of Liquefied natural gas (France 2021):https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy_trade/entrade.html?geo=FR&year=2021&language=EN&trade=imp&siec=G3200&filter=all&fuel=gas&unit=TJ_GCV&defaultUnit=TJ_GCV&detail=1&chart=

Eurostat. (2021b). *Imports of Oil and petroleum products - France*. Retrieved from Eurostat - Energy Trade:https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy_trade/entrade.html?geo=FR&year=2021&language=EN&trade=imp&siec=04000&filter=top10&fuel=oil&unit=THS_T&defaultUnit=THS_T&detail=1&chart=pie

Eurostat. (2023, Maj 9). *Eurostat*. Retrieved from Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy_trade/entrade.html?geo=DE&year=2021&language=EN&trade=imp&siec=G3000&filter=all&fuel=gas&unit=TJ_GCV&defaultUnit=TJ_GCV&detail=1&chart=

Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action. (2023, Maj 19). *Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action*. Retrieved from Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action: <https://www.bmwk.de/Redaktion/EN/Dossier/modern-industry-policy.html>

Federal Republic of Germany Foreign Office. (2015). *Who is Who of the Energiewende in Germany*. Berlin: Federal Republic of Germany Foreign Office.

Gavin, G., & Jack, V. (2023, marts 30). *France drops pink atomic bomb on EU green energy talks*. Retrieved from Politico: <https://www.politico.eu/article/france-pink-atomic-bomb-eu-green-energy-deal/>

Gerring, J. (2004, Maj). What Is a Case Study and What Is It Good for? *American Political Science Review*, 98(2), pp. 341-354.

Gilje, N., 2012. Positivism og kritisk rationalisme. I: S. Juul & K. B. Pedersen, red. *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori - En indføring*. København: Hans Reitzels Forlag.

GlobalData. (november 2021). *The Power export in France (2017 - 2020, GWh)* . Hentet fra GlobalData - Data & Insights : <https://www.globaldata.com/data-insights/power-and-utilities/the-power-export-in-france-1083761/>

Guerra, T., Alexandre, C., & Gonthier, F. (19. November 2019). The Yellow Vests: An economic populism that is neither left nor right-wing . *EUROPP blog of the London School of Economics*.

Hentet fra

<https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2019/11/19/the-yellow-vests-an-economic-populism-that-is-neither-left-nor-right-wing/>

Halman, L., Reeskens, T., Sieben, I., & van Zundert, M. (2022). *Atlas of European Values*. Tilburg: Open Press TiU, Tilburg University.

Hayes, A. (8. Juni 2022). *Liquefied Natural Gas: What it is, How it Works*. Hentet fra Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/l/liquefied-natural-gas.asp>

Hewlett, N., & Kuhn, R. (3. November 2022). Reflections on the 2022 elections in France. *Modern & Contemporary France, Volume 30, 2022 - Issue 4: The 2022 French Presidential and Parliamentary Elections*, s. 293-409.

Heywood, A. (2019). *Politics* (5th ed.). Red Globe Press.

Hooghe, L., & Marks, G. (2019). Grand theories of European integration in the twenty-first century. *Journal of European Public Policy*, 26(8), 1113-1133.

Horovitz, L., & Wachs, L. (15. Marts 2023). France's Nuclear Weapons and Europe. *Stiftung Wissenschaft und Politik*.

IEA. (2021a). *France 2021 - Energy Policy Review*. France: IEA Publications.

IEA. (2021b). *Countries: France*. Hentet fra IEA: <https://www.iea.org/countries/france>

IEA. (2022). *France Oil Security Policy*. Retrieved from Oil overview: <https://www.iea.org/articles/france-oil-security-policy>

International Trade Administration. (2. Marts 2023). *France - Country Commercial Guide - Energy*. Hentet fra Trade: <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/france-energy-eng>

Jensen, M. D., Martinsen, D. S., & Wind, M. (2021). *Europa I forandring: en grundbog om EU's politiske og retlige system* (4. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Karagiannis, Y. (April 2013). The elysee treaty and european integration theory. *German Politics and Society*, 31(1), s. 48-69.

Keating, D. (3. Marts 2023). *France collects new nuclear allies after Brexit*. Hentet fra Energy Monitor: <https://www.energymonitor.ai/sectors/power/france-collects-new-eu-nuclear-allies-after-brexit/>

Kelstrup, J. D., & Lynggaard, K. (2019). Computerbaseret dokumentanalyse. I: Kristensen, C. J., & Hussain, M. A. (Red.), *Metoder i samfundsvidenskaberne* (s. 161-175). Samfundslitteratur.

Klima-, Energi- og Forsyningsministerie . (2021). *Klimapolitik i EU*. Hentet fra KEFM.dk: <https://kefm.dk/klima-og-vejr/klimapolitik-i-eu>

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet . (2023). *Klima og energi* Hentet fra KEFM.dk:
<https://kefm.dk/klima-for-skoleelever/klima-og-energi>

Knapp, A. (1. November 2022). France's party system in 2022. *Modern & Contemporary France Volume 30, 2022 - Issue 4: The 2022 French Presidential and Parliamentary Elections* , s. 495-515.

Kristensen, Catharina J., Hussain, M. Azhar (2019). Samfundsvidenskabelige metoder, hvad er de?: Metoder i samfundsvidenskaberne. (s. 15-27).

Krotz, U., & Schild, J. (2013). *Shaping Europe: France, Germany, and Embedded Bilateralism from the Elysée Treaty to Twenty-First Century Politics*. Oxford: Oxford University Press.

Kunz, B., & Saltzman, I. Z. (2012). External and Domestic determinants of state behaviour. I A. Toje, & B. Kunz, *Neoclassical Realism In European Politics* (s. 96-111). Manchester: Manchester University Press.

Kurmayer, N. J. (29. November 2021). *EUROACTIV*. Hentet fra Robert Habeck: Germany's new super minister on the block: <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/robert-habeck-germanys-new-super-minister-on-the-block/>

Kurmayer, N. J. (9. Januar 2023). *EUROACTIV*. Hentet fra Revealed: What Germany won in exchange for supporting the EU's gas price cap: <https://www.euractiv.com/section/energy/news/revealed-what-germany-won-in-exchange-for-supporting-the-eus-gas-price-cap/>

Mbarek, M. B., Nasreen, S., & Feki, R. (Januar 2017). The contribution of nuclear energy to economic growth in France: short and long run. *Quality and Quantity*, 51(1), s. 219-238.

Ministère de la Transition écologique et de la Cohésion des territoires, Ministère de la Transition énergétique . (5. juli 2021). *Acteurs et gouvernance du nucléaire*. Hentet fra Gouvernement: <https://www.ecologie.gouv.fr/acteurs-et-gouvernance-du-nucleaire>

Moody's investor service. (2022). *ENGIE SA - Update to credit analysis*. Paris: Moody.

Moravcsik, A. (2018). Preferences, Power and Institutions in 21st-century Europe. *Journal of Common Market Studies*, 56(7), 1648-1674.

Moravcsik, A. (1993). Preferences and Power in the European Community: A Liberal Intergovernmentalist Approach. *Journal of Common Market Studies*, 31(4), 473-524.

Moravcsik, A. (1998). *The Choice for Europe: Social Purpose and State Power from Messina to Maastricht*. London: UCL Press.

Moravcsik, A., & Schimmelfennig, F. (2019). Liberal Intergovernmentalism. I: Wiender, A., Börzel, T. A., & Risse, T. (Red.), *European Integration Theory* (3. Udg., s. 64-84). Oxford: Oxford University Press.

NATO. (5. Juli 2022). *Energy security*. Hentet fra NATO: https://www.nato.int/cps/en/nato-hq/topics_49208.htm

OEC. (2023, maj 22). *OEC - France* . Retrieved from OEC world profile country - France: <https://oec.world/en/profile/country/fra>

Our world in Data. (2023, Maj 19). *Our world in Data*. Retrieved from Our world in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/share-energy-source-sub?country=~DEU>

Power Technology. (2022, juli 20). *French government plans to acquire full ownership of EDF* . Retrieved from Power Technology: <https://www.power-technology.com/news/france-full-control-edf/>

Rippsmann, N. M., Taliaferro, J. W., & Lobell, S. E. (2016). Neoclassical Realist Intervening Variables. I N. M. Rippsmann, J. W. Taliaferro, & S. E. Lobell, *Neoclassical Realist Theory of International Politics* (s. 58-79). Oxford: Oxford Univeristy Press.

RWE. (2023a). *RWE annual report 2022*. RWE.

Seawright, J., & Gerring, J. (2008, Juni). Case Selection Techniques in Case Study Research. *Political Research Quarterly* 61 (2), pp. 294-308.

Schimmelfennig, F. (2021). Liberal Intergovernmentalism. I: Riddervold, M., Trondal, J., & Newsome, A. (Red.), *The Palgrave Handbook of EU Crises* (s. 61-78). Cham: Palgrave Macmillan.

Smith, N. R. (2020). *A New Cold War? Assessing the Current US-Russia Relationship*. Ningo: Palgrave Macmillan.

(SPD), Alliance 90/The Greens and (FDP). (2021). *Dare more progress - Alliance for Freedom, Justice and Sustainability*. Berlin: Coalition Agreement 2021 - 2025 between the Social Democratic Party of Germany (SPD), Alliance 90/The Greens and the Free Democrats (FDP).

Statista. (Oktober 2021). *Distribution of the total primary energy supply in France in 2021, by energy source* . Hentet fra Statista: <https://www.statista.com/statistics/1341152/energy-mix-france/>

Statista. (april 2022a). *Dependency rate of gross available energy in France on energy imports from 2009 to 2020* . Hentet fra Statista - Energy & Environment: <https://www.statista.com/statistics/267645/dependency-on-energy-imports-in-spain/>

Statista. (2022b, november). *Largest companies by market capitalization in France as of November 15, 2022*. Retrieved from Statista - Finance & Insurance - Financial instruments & Investments: <https://www.statista.com/statistics/1285277/largest-companies-by-market-capitalization-france/>

Statista. (2023a). *Statista.com*. Retrieved from Statista.com: <https://www.statista.com/statistics/274110/number-of-employees-at-eon-by-country/>

Statista. (2023b). *Number of employees of EDF Group from 2010 to 2021*. Hentet fra Statista: <https://www.statista.com/statistics/279646/number-of-edf-employees/>

Statista. (2023c, februar). *EDF Group's revenue from FY 2007 to FY 2022*. Retrieved from Statista: <https://www.statista.com/statistics/279637/revenue-of-french-electricity-provider-edf/>

Statista. (2023d). *Revenue of ENGIE from FY 2013 to FY 2022*. Retrieved from Energy & Environment: <https://www.statista.com/statistics/268329/revenue-of-gdf-suez/>

Statista. (2023e, marts). *Revenue of TotalEnergies from 2010 to 2022*. Retrieved from Statista - Chemicals & Resources - Fossil Fuels: <https://www.statista.com/statistics/268764/revenue-of-total-sa/>

Statista. (2023f, januar 31). *TotalEnergies - statistics & facts*. Retrieved from Chemicals & Resources - Fossil Fuels: <https://www.statista.com/topics/2022/total-sa/#topicOverview>

Tagliapietra, P. (18. Maj 2022). REPowerEU: will EU countries really make it work? *Bruegel*.

Tombs, R. (2. Maj 2017). *France's Presidency Is Too Powerful to Work*. Hentet fra Foreign policy: <https://foreignpolicy.com/2017/05/02/francs-presidency-is-too-powerful-to-work-emmanuel-macron-elections/>

TotalEnergies. (2023). *Our Presence on Gas & Power Markets in Europe*. Hentet fra TotalEnergies: <https://totalenergies.com/infographics/our-presence-on-gas-power-markets-in-europe>

Triantafillou, P. (2019). Analyse af dokumenter og dokumentation. I: Kristensen, C. J., & Husain, M. A. (Red.), *Metoder i samfundsvidenskaberne* (s. 147-159). Samfundslitteratur.

Uniper. (2023). *Uniper - Sustainability 2022*. Düsseldorf: Uniper.

United Nations. (2015). *PARIS AGREEMENT*.

World Nuclear Association. (april 2023). *Nuclear Power in France*. Hentet fra World-nuclear:
<https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-a-f/france.aspx>